

novinky **z radnice**

mesto Trnava ■ ročník XIX ■ číslo 5 ■ jún 2008

foto: E. Ursinyová

Naša budúcnosť...?

Po polhodinovom rozhovore to zo seba dostala: „Dala som výpoveď.“ Otázka: „Prečo?“ bola na mieste. V malom meste ju považovali za dobrú učiteľku. Pochopil som po krátkom vysvetlení. „Jedného z piatakov som musela nechať prepadnúť. Nielen, že nič nevedel, ale bol čoraz drzejší.

Zle to vplývalo na celú triedu. Pri osobnom rozhovore sa mi vysmial. Tak ako jeho otec. Týždeň pred uzávierkou známok prišli do zborovne dvaja neznámi ľudia. S jediným poslanstvom. Ak Fero z piatej B prepadne, odnesie si to môj syn. Otočili sa a buchli dverami. Išla som za riaditeľom.

Pokrčil plecami. Vraj nemôže nič robiť, ide o jedného z najväčších sponzorov školy. Som rozhodnutá, nemám na výber.“ Keď som si asi po týždni prečítal správu, ako 24-ročný mladý muž napadol v električke čierneho lekára z Anglicka, nedivil som sa.

Ani tomu, že sa cudzinca nikto nezastal.

Divím sa skôr našej naivite, ak si myslíme, že je to dôsledok doby či demokracie. Akoby sme dobu a medziludské vzťahy netvorili my. Svet bez našich zásahov je vyvážený a dobrý. Zlo, nenávisť, aroganciu a násilie vnášajú doňho ľudia. Deti sú zrkadlom dospelých a ich hodnôt.

Dočmárané budovy, prevrhnuté odpadové koše, vulgárnosť, neúcta k starším a autoritám, to všetko je ich reakcia na nás.

Po uliciach miest chodia naše deti. Nechceme to vidieť, ani dopustiť na tie vlastné. Nekriticky ich obhajujeme. Tak ako rodič svojho piataka. Alebo čakáme podobne, ako tí ľudia v električke, že niekto za nás spraví poriadok.

Najnovšie chceme prijať v parlamente zákon pre mladistvých.

No zákon nevyrieši to, čo deťom chýba. Im venovaný čas, láska, výchova a zmysel života. Stali sme sa obeťami túžby „mať“. Deti akoby boli iba doplnkom a v rozbehnutom zápase o kariéru sú často skôr na obtiaž.

Nemôžeme si dovoliť byť s nimi dlhšie. Prídeme o prácu, pohodlie, post. Preto sa spoliehame na školu. Avšak učitelia, nie ich vinou, nemajú priestor ani možnosť vychovávať. Na jednej strane nekritickí rodičia, na druhej strane množstvo informácií, ktoré musia deťom odovzdať. Rozhodujúci je monitoring, nie výchova či individuálny prístup. Vo svete, kde nemáme čas na objavovanie, hru a rozhovory, kde sa všetko zredukovalo na to, čo sa oplatí a zmyslom sú peniaze, vyrastajú deti s prázdny srdcom a ubolenou dušou. Násilím a aroganciou prekrývajú nepochopenie a absenciu lásky.

Preto patrí vďaka všetkým, ktorí ešte uplatňujú nadčasové a spoločné pred krátkodobým a individuálnym. Sú nádejou, že svet prežije.

A s ním možno aj to, čo je ľudské.

Pavol TOMAŠOVIČ

Prvá časť generálneho dopravného plánu mesta Najzaťaženejšia ulica v historickom jadre Trnavy je Halenárska

Prvú a zároveň podstatnú časť vypracovania generálneho dopravného plánu – dopravné prieskumy a rozborý – už má mesto Trnava k dispozícii. Spracovateľ, Dopravoprojekt Bratislava, uskutočnil v júni a októbri 2007 šesť prieskumov – smerový prieskum dopravy, dopravne – sociologický prieskum, prieskumy statickej, hromadnej, pešej a cyklistickej dopravy a križovatkový prieskum.

Zhromaždili sa tak nevyhnutné údaje pre vypracovanie konceptu návrhu riešenia. Je treba zdôrazniť, že vďaka rozsahu prieskumov ide o kvalitné údaje, ktoré tvoria základný predpoklad pre kvalifikované vypracovanie ďalších stupňov generálneho dopravného plánu (GDP).

Z prieskumov a ich následnej analýzy máme k dispozícii ucelený obraz o súčasnom stave dopravy v meste. Z neho vyplýva, že v mnohých ohľadoch sa potvrdilo očakávané. A to napríklad, že Rybníková ulica je najzaťaženejšia komunikácia v meste a situácia sa tu od posledného sčítania dopravy ešte viac zahustila. Dnes ňou prechádza už takmer 30 tisíc vozidiel za 24 hodín, čo je nárast takmer o 5 tisíc vozidiel od roku 2005. Potvrdil sa aj nárast dopravy na obvodových komunikáciách okolo historického jadra mesta – uliciach Hospodárska a Tamaškovičova, ale aj Dohnányho a ďalších, kde bola prekonaná hranica 22 tisíc áut za 24 hodín. Nie veľmi príjemným prekvapením je skutočnosť, že Halenárska ulica je najzaťaženejšou komunikáciou v historickom jadre s pohybom až 19 tisíc vozidiel za 24 hodín.

Z dopravne – sociologického prieskumu vyplynuli aj niektoré prekvapivé zistenia. Najčastejšie využívaným dopravným prostriedkom na území mesta je pešia chôdza, ktorá má až 44-percentné zastúpenie zo všetkých dopravných prostriedkov. Až potom nasleduje osobný automobil, iba asi 13-percentné zastúpenie má mestská hromadná doprava. To môže signalizovať, že asi niečo s MHD nie je v poriadku. Minimálne to, že nie je dostatočne atraktívna pre obyvateľov. Potvrdilo sa aj to, že rastie stupeň automobilizácie. Takmer 20 percent domácností má dve a viac osobných automobilov, a z toho asi 3 percentá domácností má k dispozícii tri osobné autá.

Samozrejme, tých údajov je podstatne viac. Ako bolo spomenuté, prieskumy boli realizované veľmi komplexne tak, aby tvorili hodnoverný podklad pre vypracovanie generálneho dopravného plánu. Ten bude k dispozícii v septembri tohto roka. Bude spracovaný pre výhľadové obdobie 20 rokov.

Je treba si uvedomiť, že generálny dopravný plán rozhodne nevyrieši problémy dopravy nášho mesta. Vo svojich záveroch exaktne pomenuje problémy a navrhne súbor opatrení, ktoré bude nevyhnutné realizovať v záujme udržateľnosti dopravného systému mesta. Jeho implantovaním do územného plánu mesta sa však stane významným nástrojom dopravného plánovania.

Ťažisko zlepšovania dopravných pomerov teda leží vo finančných možnostiach všetkých zainteresovaných účastníkov procesu dopravného plánovania, ale aj v schopnosti zmeny dopravného správania účastníkov dopravy, teda v nás všetkých.

*Ing. Ján KÁNIK, vedúci úseku inžinierskeho urbanizmu,
odbor územného rozvoja a koncepcií MsÚ*

Podporme trnavských kandidátov na Strom roka

Do celoslovenskej ankety Strom roka 2008, ktorej šiesty ročník vyhlásila Nadácia Ekopolis, prihlasuje mesto Trnava tri krásne stromy: Dub letný, rastúci za Fakultou ošetrovateľstva Trnavskej univerzity na Hornopotočnej ulici, lipu veľkolistú v objekte Adalbertinum na Hollého ulici a dub letný na Rybníkovej ulici.

Cieľom ankety je upozorniť na význam stromov v životnom prostredí, poukázať na najodvážnejší, najstarší alebo inak vzácny strom, niečo sa dozvedieť o jeho minulosti a vzbudiť záujem ľudí o životné prostredie a jeho ochranu.

Zo všetkých prihlásených stromov vyberie porota dvanásť finalistov. Verejnú hlasovňu o víťaza ankety sa uskutoční od júla do októbra 2008. Fotografie a príbehy stromov budú uverejnené na internetových stránkach Nadácie Ekopolis, spoločnosti Skanska a v médiách. Hlasovať bude môcť ktokoľvek prostredníctvom SMS správy, korešpondenčného lístka, pohľadnice alebo priamo na internete.

„Dúfam, že Trnavčania sa v tomto jubilejnom roku, keď si pripomíname 770. výročie slobodného kráľovského mesta, zapoja do hlasovania v čo najvyššom počte, aby podporili našich kandidátov na titul Strom roka. Aj týmto spôsobom môžeme potvrdiť, že nám nie je ľahostajné životné prostredie v našom meste,“ povedala Ing. Jana Galková z referátu ochrany prírody Mestského úradu v Trnave.

Výsledky ankety budú známe koncom októbra. Víťazný strom dostane odmenu vo forme odborného ošetrovania od členov ISA Slovensko, ako aj finančný príspevok 10 tisíc korún. Stromy, ktoré sa v ankete umiestnia na druhom a treťom mieste, získajú rovnakú peňažnú čiastku 10 tisíc korún, ktorá môže byť použitá na ich ošetrovanie alebo úpravu okolia. Navrhovatelia troch víťazných stromov budú odmenení poukázkami na nákup kníh.

-redakcia-

V skratke

■ Jubileum Rímskokatolíckeho hudobného spolku sv. Mikuláša

Pri príležitosti 175. výročia založenia Rímskokatolíckeho hudobného spolku sv. Mikuláša v Trnave sa 24. mája uskutočnilo slávnostné valné zhromaždenie spojené s ďakovnou sv. omšou v Dóme sv. Mikuláša a odovzďávaním ocenení. Účastníci stretnutia si zároveň pripomenuli ďalšie významné jubileá – 770. výročia slobodného kráľovského mesta Trnavy a 300. výročie zázračného slzenia obrazu Trnavskej Panny Márie. Rímskokatolícky hudobný spolok sv. Mikuláša vznikol v roku 1883, v 1838 bol zreorganizovaný a dostal názov Cirkevný hudobný spolok. Jeho kapelníkom sa stal František Xaver Albrecht.

Dôležité obdobie činnosti spolku sa spája s menom Mikuláša Schneidera Trnavského, ktorý ho viedol štyridsaťpäť rokov. Od roku 1980 až dodnes je regenschorim spolku Ladislav Vymazal.

■ Mesto poskytlo plochy pre writerov na plote amfiteátra

Dve plochy na oplatení zrekonštruovaného amfiteátra poskytlo mesto Trnava na voľné tvorivé vyjadrenie mladých ľudí, ktorí chcú komunikovať s verejnosťou prostredníctvom graffiti. Okrem toho bola na oplatení vyčlenená ďalšia plocha na graffiti, ktoré bude vytvorené priamo na objednávku mesta a má preto splňať aj náročnejšie kritériá výtvarnej tvorby.

Mestská samospráva chce týmto spôsobom vyjsť v ústrety „writerom“, ktorí považujú graffiti za umelecký smer a dištancujú sa od vandalského poškodzovania fasád sprejmi v rámci adrenalínového opojenia. Mesto oslovili viacerí záujemcovia, preto bude samospráva uvažovať aj o vyčlenení ďalších plôch na tvorivé aktivity tohto druhu.

■ Prevádzka amfiteátra bude v rukách trnavských osobností z oblasti kultúry a médií

Na základe výberového konania na prevádzku amfiteátra mesto poskytlo do prenájmu tento priestor dvom Trnavčanom – moderátorovi Rastislavovi Žitnému a režisérovi Jakubovi Nvotovi. Predstavy, ktoré prezentovali, sú v súlade so záujmom mesta sprístupniť občanom celoročne nielen ihrisko, kaviareň a cukráreň v areáli, ale aj oživiť amfiteáter kultúrnymi podujatiami menšinových žánrov ako sú napríklad malé divadelné formy, literárne kaviarne, koncerty zaujímavých neformálnych hudobných zoskupení, atď. Počíta sa naďalej aj s premietaním filmov v spolupráci so Správou športových a kultúrnych zariadení a organizovaní podujatí mesta.

Mesto ponúklo amfiteáter do prenájmu preto, lebo z hľadiska rozpočtových pravidiel samospráva nemôže podnikáť v tejto oblasti. Skúsenosti Jakuba Nvotu a Rastislava Žitného v oblasti kultúry a médií a ich vzťah k nášmu mestu môžu byť zárukou, že zisk z prevádzky amfiteátra bude v čo najvyššej miere smerovať do rozvoja kultúry v Trnave.

■ Nové okná pre telocvičňu na Spartakovskej

Telocvičňa v Základnej škole na Spartakovskej ulici dostane čoskoro nové okná a dvere. Výmena výplní sa týka aj spojovacej chodby medzi budovou školy

a telocvičňou. Nové okná a dvere budú plastové, biele, zasklené izolačným dvojitým sklom, s bezpečnostným kovaním. Vymenené budú aj vonkajšie a vnútorné parapety. Práce by sa mali začať v polovici júna, ukončené budú do konca júla. Predpokladané náklady mesta na realizáciu sú približne 1 milión korún.

■ Výmena okien aj v škole na Vančurovej a v základnej umeleckej škole

Obnova okien je naplánovaná aj na prvom nadzemnom podlaží pavilónu B Základnej školy na Vančurovej ulici. Výmena sa týka dovedna tridsiatich štyroch okien rôznych tvarov a rozmerov, vrátane nových horizontálnych žalúzií, vnútorných a vonkajších parapetov, opravy okenných ostení a maliarskych prác. Na okná majú byť namontované aj ochranné siete. Práce by už mali byť začiatkom júna ukončené. Predpokladané náklady na realizáciu sú približne 1 milión 800 tisíc korún. Do konca letných prázdnin sa uskutoční aj rekonštrukcia strechy pavilónu B, ktorá bude stáť približne 6 miliónov 500 tisíc korún.

Okná budú vymenené aj na treťom podlaží budovy Základnej umeleckej školy M. Schneidera Trnavského na Štefánikovej ulici. Na nové okná a realizáciu prác mesto vynaloží približne 1 milión 400 tisíc korún.

■ Pokračujú rekonštrukcie plochých školských striech

Rekonštrukcia plochej strechy telocvične a jedálne sa uskutoční v Základnej škole na Námestí Slovenského učeného tovaríšťa. Ukončenie prác sa predpokladá v polovici júna. Náklady na obnovu strechy budú približne 1 milión 200 tisíc korún. Do konca letných prázdnin má byť zrealizovaná aj kompletná rekonštrukcia elektroinštalácie školy v hodnote približne 4 milióny korún.

■ Rekonštrukcia strechy aj v domove dôchodcov

Do konca júna by mala byť hotová rekonštrukcia strechy pavilónu B Domova dôchodcov v Trnave na Ulici Terézie Vansovej. Práce majú pozostávať z demontáže klampiarskych výrobkov, bleskozvodu, opravy nerovností, osadenia vetracích komínčiekov, zateplenia strechy, osadenia hydroizolácie, montáže nových klampiarskych výrobkov a bleskozvodu. Suma vynaložená na obnovu strechy dosiahne pravdepodobne 2 milióny 800 tisíc korún.

■ Ocenenia Trnavského samosprávneho kraja pre pracovníkov kultúry

Slávnostné odovzdávanie ocenení pracovníkom kultúry Trnavského samosprávneho kraja sa uskutočnilo 15. mája v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika. Podujatie pod záštitou predsedu TTSK Tibora Mikuša bolo organizované pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí. Trnavský samosprávny kraj týmto gestom ocenil osoby a kolektívy aktívne pôsobiace v odvetví kultúry za celoživotnú prácu a mimoriadne výsledky dosiahnuté v oblasti kultúry, vzdelávania, vedeckovýskumnej činnosti a za prácu a výsledky regionálneho, celoštátneho a medzinárodného významu.

Medzi ocenenými boli aj traja Trnavčania. Medaila za dlhoročné výsledky v oblasti amatérskej fotografie a za významný podiel na propagácii umenia fotografie v našom regióne bola udelená výtvarníkovi Petrovi Babkovi. Rovnaké ocenenie dostal Milan Brežák za dlhoročné aktívne pôsobenie v oblasti kultúry a v úspešnom trnavskom divadelnom súbore Disk a Peter Horváth za významnú kultúrnu a vedeckú prácu v oblasti múzejníctva i za rozvoj kultúry v Trnave.

■ Občania už využívajú voľný prístup na internet v centre mesta

Od 1. mája bola spustená do prevádzky voľne dostupná sieť hotspotov v centrálnej mestskej zóne, ktorú zriadil referát informačno-komunikačných technológií Mestského úradu v Trnave. Sieť umožňuje občanom, ktorí majú vlastné WiFi zariadenia v notebookoch, PDA, mobiloch, ap., pripojiť sa na internet kdekoľvek na Trojičnom námestí a na Hlavnej ulici. Podľa informácií, ktoré poskytol Novinkám z radnice zamestnanec referátu informačno-komunikačných technológií MsÚ Ing. Roman Dzurek, do dopoludňajších hodín 15. mája využilo služby siete dovedna šesťdesiat návštevníkov s osemdesiatimi tromi prístupmi. Navštívených bolo 11 478 stránok a uskutočnených 32 787 „klikov“. Najvyššia návštevnosť internetu je medzi 16. a 19. hodinou, návštevy trvajú približne od dvoch do pätnástich minút. Pripojenie na internet je predbežne limitované dvomi hodinami. „Približne tri mesiace to pôjde takto, zatiaľ štandardne monitorujeme funkčnosť a bezpečnosť siete,“ doplnil Roman Dzurek.

■ Žiaci vyzbierali takmer o 64 ton papiera viac ako vlani

Vyhodnotenie minuloročného zberu papiera v trnavských základných školách sa uskutočnilo 13. mája na radnici. Dovedna žiaci vyzbierali 425 530 kg papiera, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2006 nárast o 63 783 kg. Rovnako ako v minulom roku bola najúspešnejšia Základná škola na Spartakovskej ulici.

Za vyzbieranú druhotnú surovinu dostanú školy dovedna 212 765 korún, ktoré môžu byť využité na zakúpenie pomôcok, kníh, učebníc súvisiacich s environmentálnou výchovou, na výsadbu zelene v areáli školy, prípadne na

realizáciu environmentálnych projektov. Zber papiera podporuje Mesto Trnava v spolupráci so spoločnosťou .A.S.A. Trnava s cieľom zvyšovať environmentálne povedomie žiakov v rámci plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta.

■ Mesto pripravilo seminár pre turistických sprievodcov

Seminár pri príležitosti 15. výročia sprievodcovskej činnosti zorganizoval referát propagácie a cestovného ruchu mestského úradu 3. júna na radnici. Súčasťou programu je zhodnotenie sprievodcovskej činnosti na území mesta Trnava, odznejú príspevky o význame a osobnosti sprievodcu cestovného ruchu, štýle jeho práce, spôsobe komunikácie, protokole a praktických skúsenostiach z prehliadok mesta. Hostami podujatia sú členovia Klubu sprievodcov mesta Pezinok.

■ Blíži sa uzávierka fotosúťaže Genius loci Trnavy

Do 16. júna sa ešte môžu prihlásiť do fotografickej súťaže Genius loci Trnavy, ktorú vyhlásilo mesto Trnava, všetci tvoriví fotografi, ktorí sa radi zameriavajú na zachytenie charakteristickej atmosféry nášho mesta. „Do tejto súťaže sa zapojí aj väčšina členov fotoklubu Iris. Okrem rutinnej dokumentácie premien mesta sa naši členovia snažia svojou tvorbou zachytiť neopakovateľnú atmosféru každodenného života v ňom, kultúrno-spoločenské udalosti, charakteristické dominanty architektúry v nezvyčajných pohľadoch, porovnávanie zmien, ktoré sa na pôde mesta udiali, so zábermi z minulých desaťročí. Budem citovať nestora a Čestného člena fotoklubu Iris pána Janka Motulku, ktorý nás vo svojej rokmi nadobudnutej múdrosti nabádal: – Fotografujte život okolo seba a premeny mesta, dnes naoko obyčajné zábery budú mať o niekoľko rokov veľkú hodnotu pre budúce generácie. – Bola by

veľká škoda, keby takéto fotografie ostali zabudnuté „pod posteľou“ alebo skončili v zbere papiera,“ oceňuje snahu mesta predseda fotoklubu Iris výtvarník Peter Babka, riaditeľ Základnej umeleckej školy v Trnave.

Súťažné práce budú vystavené v rámci osláv 770. výročia slobodného kráľovského mesta Trnavy v zrekonštruovaných jedinečných priestoroch najstaršieho – západného krídla radnice. Mesto má ambíciu poskytnúť prostredníctvom súťaže a výstavy Genius loci Trnavy trvalý priestor na sebarealizáciu tvorivých snáh zameraných na naše mesto a postupne vytvoriť fotografickú galériu „duše“ Trnavy. Propozície súťaže a prihlášky sú k dispozícii na webstránke mesta www.trnava.sk, na radnici a na mestskom úrade na Trhovej ulici, tel. č. 32 36 348, 32 36 128.

■ Radničné hry s národným divadlom a Radošincami

Už po druhý raz sa uskutoční na nádvorí radnice letný divadelný festival pod holým nebom s názvom Radničné hry. Tie tohtoročné, ktoré budú od 30. júna do 2. júla, ponúkajú opäť široké spektrum pre divákov s rôznym vkusom, záujmami a vekom, počnúc prezentáciou detí z dramatických krúžkov cez chodúľové divadlo, rozprávkové predstavenia pre deti, muzikál, barokovú operu, až po divadelné predstavenia, v ktorých sa publiku predstavia populárni herci z najobľúbenejších slovenských divadelných scén. „Po minuloročnom prvom pokuse o zaradenie festivalu tohto druhu do ponuky Trnavského kultúrneho leta si trúfame povedať, že bol úspešný, preto sme sa rozhodli pokračovať v jeho organizovaní. Pri výbere predstavení sme používali jednoduchý kľúč – ktorí herci alebo divadlá sú práve najžiadanejší,“ povedala Adriana Lančaričová z referátu kultúry mestského úradu. Publikum sa vďaka tomu môže tešiť napríklad na predstavenie Slovenského národného divadla s populárnymi hercami

Zuzanou Fialovou a Lubošom Kostelným alebo na obľúbených „Radošincov“, ktorí v Trnave pravidelne dokážu „vypredať sálu“. Podrobný program festivalu nájdete na 37. strane.

■ **Nedeľná dychovka v trnavskej Promenáde**

Aj počas tohtoročného leta sa môžu tešiť Trnavčania na svoje obľúbené koncerty dychovej hudby, ktoré sa uskutočňujú tradične každú nedeľu od 18. hodiny v Parku Antona Bernoláka. „Letnú dychovkovú sezónu“ otvorí 6. júla Borovienka z Lančára, 13. júla vystúpi domáca Tatrachemka, o týždeň neskôr to bude novinka – Bojnická kapela z Bojníc a posledná júlová nedeľa patrí kapele Rovina z Veľkých Kostolian.

■ **Je tu opäť súťaž o najkrajšiu kvetinovú výzdobu**

Súťaž o najkrajšiu kvetinovú výzdobu balkóna a najkrajšiu predzáhradku v Trnave vyhlásila aj v tomto roku komisia životného prostredia a prírodných hodnôt mestského zastupiteľstva. Jedinou podmienkou účasti v súťaži je poslať fotografiu alebo písomný opis objektu s menom, adresou a číslom telefónu, prípadne iným kontaktom na adresu Mestský úrad v Trnave, odbor životného prostredia, Trhová 3. Uzávierka je 15. októbra, komisia vyhodnotí súťažné návrhy do 31. októbra. Prvé miesto v súťaži o najkrajšiu kvetinovú výzdobu balkóna bude honorované sumou 4 000 korún, druhé 3 000 a tretie 2 000 korún. Výherca v súťaži o najkrajšie upravenú predzáhradku získa 5 000 korún, druhý v poradí 4 000, tretí 3 000 korún.

■ **Začína sa sezóna na trnavských kúpaliskách**

Od začiatku júna by malo byť pre verejnosť otvorené kúpalisko Castiglione na Ulici J. Slotta v Trnave. Pred začiatkom sezóny bola vymenená fólia vo veľkom bazéne

v hodnote 1,5 milióna korún a vykonaná bežná údržba. Otváracie hodiny budú v júni a auguste od 9. do 19. hodiny, v júli od 9. do 20. hodiny.

Na prírodnom kúpalisku v Kamennom mlyne sa začne sezóna pravdepodobne 15. júna, závisí to však aj od príznačného počasia. Otváracie hodiny v Kamennom mlyne budú v júni a auguste od 10. do 19. hodiny, v júli od 10. do 20. hodiny.

Od polovice júna bude otvorené aj kúpalisko Relax na Rybníkovej ulici. Na všetkých troch trnavských kúpaliskách je možnosť využiť zľavnené vstupné v popoludňajších hodinách. Napríklad na Castiglione je vstupné po 15. hodine nižšie o 34 percent, v júni a auguste po 17.30 a v júli po 18.30 až o 56 percent.

■ **Festival osláv dňa otcov a Trnavská 13**

Občianske združenie Trnavská trinásťka pripravilo 11. ročník známeho pivno-turistického pochodu Trnavská trinásťka. Uskutoční sa v sobotu 14. júna, trasa pretína známe trnavské pivárne, pamiatky mesta a priľahlú časť Kamenný mlyn. Štart je o 9. hodine v areáli Štadióna A. Malatinského v Trnave. Okrem osvedčeného programu sú pripravené rôzne novinky, koncerty pre deti, mládež aj staršiu generáciu. Program sa začne už v piatok 13. júna o 15.00 h na štadióna A. Malatinského koncertom skupín Lojzo, Bukasový masív a ďalších. Bližšie informácie na www.trnavska13.sk.

■ **Aj Trnava pôjde na kolesách proti rakovine**

Celoslovenská kampaň Na kolesách proti rakovine sa v našom meste uskutoční v stredu 18. júna od 10. hodiny pred radnicou na Hlavnej ulici. Mesto Trnava v spolupráci s Kalokagatiou – Centrom voľného času sa do tohto projektu zapája už po tretí raz. Cieľom kampane, ktorú organizuje Slovenský paralympijský výbor, Nadácia Výskum rakoviny a Na-

dácia SPP, je ponúknuť chorým a telesne postihnutým spoluobčanom, ale aj ľuďom trpiacim depresiou vzor nezlomnej osobnosti a pomôcť im pri hľadaní nových životných impulzov. Súčasťou podujatia je zbierka, každý, kto prispeje ľubovoľnou sumou, dostane symbol kampane – detskú hračku jojo. Získané finančné prostriedky budú použité na nákup histopatologického prístroja MICROM, ktorý môže viesť k významnému prelomu v boji s rakovinou.

■ Nadácia Trnava Trnavčanom vyhlasuje súťaž o granty

Nadácia Trnava Trnavčanom vyhlasuje prvé grantové kolo v roku 2008. Prioritne budú posudzované projekty z oblasti rozvoja vzdelávania zamerané na zvýšenie záujmu a kvality technického vzdelávania, rozvoj počítačovej zručnosti, podporu technickej tvorivosti a spoluprácu škôl, rodičov a budúcich zamestnávateľov, atď. Prioritu pri posudzovaní budú mať aj projekty zamerané na aktivity spojené s oslavami 770. výročia udelenia kráľovských výsad Trnave.

Žiadosti o grant je možné podávať aj na projekty zamerané na rozvoj a ochranu duchovných a kultúrnych hodnôt, podpo-

ru kultúry, umeleckých aktivít v oblasti divadelnej a hudobnej tvorby, na vydavateľské aktivity, podporu športovania detí a mládeže, pomoc a podporu ľuďom v núdzi a sociálne odkázaným, zdravotne postihnutým a sociálne slabším občanom. Je možné opakovane podať aj evidované a dosiaľ nevybavené žiadosti o grant z prostriedkov nadácie.

Žiadosti o poskytnutie nadačného príspevku je potrebné poslať do 15. júna na adresu Nadácia Trnava Trnavčanom, Hlavná 1, 917 71 Trnava.

■ Deň matiek na trnavskej radnici

Pri príležitosti Dňa matiek sa 12. mája na trnavskej radnici uskutočnilo slávnostné prijatie matiek, ktoré vychovali alebo vychovávajú väčší počet detí. Týmto spôsobom im mestská samospráva symbolicky vyjadrila svoju vďaku a úctu za ich vzácny prínos do našej spoločnosti. Bolo to prvé podujatie tohto druhu, ktorým chce radnica položiť základ novej tradície. Pozvanie na radnicu dostalo dvadsaťsedem trnavských mamičiek vo veku od 41 do 89 rokov, ktoré privedli do života dovedna 195 detí.

-eu-

Kurzy zdravej výživy – kroky ku zdraviu

Hovorí sa , že 13 nie je šťastné číslo. Že prináša smolu a nešťastie. Neviem, či sa toto dá tvrdiť aj v tomto prípade. Máme za sebou 13. ročník Kurzov zdravej výživy, ktorý pre občanov mesta Trnava pripravilo občianske združenie Život a zdravie v spolupráci s mestom Trnava v mesiacoch február až máj 2008.

Zo svojho pohľadu si dovoľím tvrdiť, že to bol ďalší ročník úspešného vzdelávacieho podujatia, ktoré si našlo svojich priaznivcov už od svojho vzniku. Vtedy sa ho zúčastňovali vo väčšej miere seniori. Celkom logicky, lebo ich trápili zdravotné problémy, a toto bola jedna z ciest, kam sa uberať, aby sa ich zdravotný stav zlepšil. Postupom času si však kurzy získavali ohlas aj u mladších, ktorí pochopili, že najlepšou cestou k dobrému zdraviu je prevencia.

Štatistické čísla neklamú. Priemerná účasť na jednotlivých kurzoch sa pohybovala od 80 až do 120 účastníkov. Ľudí, ktorí sa úprimne zaujímajú o alternatívne spôsoby stravovania, zlepšenia svojej fyzickej kondície a duchovného povzbudenia. Spôsob organizovania jednotlivých kurzov bol rôznych. Zamerané boli napríklad na stravovanie v rámci diagnóz, alebo získavanie informácií o rôznych skupinách jedál, stravovanie

podľa veku, a pod. V tomto roku to bolo deväť tém so zameraním na posilnenie imunitného systému, životný štýl a zdravie, kroky k optimálnej výžive, dvakrát desať odporúčaní na prevenciu srdcového infarktu, jednoduché kroky na kontrolu váhy, zvládnutie diabetu, funkciu predného mozgového laloku a kroky k silnejším kostiam.

Na záver kurzov si účastníci pripravili pohostenie sami pre seba, podelili sa o svoje zážitky pri varení nových receptov, vymieňali si názory s lektormi a v neposlednom rade získali nové poznatky a kontakty.

Môžeme si položiť otázku, či to má všetko zmysel. Ja si myslím, že ak má byť projekt Zdravé mesto komunitným projektom, jeho najlepšia cesta realizácie je práca s komunitou. A v tomto prípade to platí. Ak len malá časť ľudí prostredníctvom tejto aktivity zlepši svoj životný štýl, zmenšia sa ich zdravotné problémy, tak to má zmysel. A preto by som sa chcela poďakovať všetkým, ktorí našli v sebe silu vydať sa na cestu zmeny. A poďakovať sa tým, ktorí si našli čas a ochotu im tú cestu ukázať.

Písomne spracované recepty z Kurzov zdravej výživy za rok 2008 sú k dispozícii v Kancelárii Zdravé mesto Trnava, Trhová 3, č. dv. 168.

Ingrid HUŇAVÁ, koordinátorka projektu Zdravé mesto Trnava

Nová služba pre nevidiacich v knižnici

Bezplatný prístup na internet prostredníctvom počítača, ktorý rozpráva

Knižnica Juraja Fándlyho (KJF) v Trnave umožňuje nevidiacim a slabozrakým prístup do Digitálnej knižnice, ktorú koncom minulého roka prístupnila prostredníctvom svojej webovej stránky www.skn.sk Slovenská knižnica pre nevidiacich v Levoči. Vďaka tejto službe teraz môžu aj tí, ktorí nemajú počítač a pripojenie na internet, počúvať zvukové knihy.

Počítač so všetkým potrebným vybavením zakúpili v knižnici už minulý rok a nevidiaci pracovník PhDr. Július Bartek absolvoval školenia na ovládanie osobného počítača. „Prácu s počítačom a vyhľadávanie na internete dokonale zvládol, dnes môže školiť aj ďalších nevidiacich návštevníkov úseku zvukových kníh,“ informovala Novinky z radnice poverená riaditeľka KJF Benjamína Jakubáčová.

Pracovník oddelenia alebo sám nevidiaci si stiahne zvukovú knihu na prenosné zariadenie. Najvhodnejší je prehrávač MP3 podporujúci formát WMA-DRM10, v ktorom sú zvukové knihy nahrávané. Nevidiaci potom môže priamo z prehrávača MP3 zvukovú knihu počúvať, kedy chce a kde chce. Nepotrebuje už ďalšie prehrávacie zariadenie.

Služby pre nevidiacich a slabozrakých zabezpečujú v špecializovanom oddelení KJF už dvadsaťpäť rokov. Ich hlavnou úlohou je požičkovanie zvukových kníh a poskytovanie občianskych informácií nevidiacim a slabozrakým občanom v Trnavskom samosprávnom kraji. Okrem Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, KJF ako jediná na Slovensku zasiela zvukové knihy aj poštou. Zásielkovú službu využívajú nevidiaci a slabozrakí aj v nitrianskom, trenčianskom a bratislavskom kraji.

„Vedenie knižnice sa snaží vytvoriť aj z tohto oddelenia pracovisko s modernými technológiami, ktoré umožní nielen nevidiacemu pracovníkovi, ale aj všetkým záujemcom z radov nevidiacich a slabozrakých v okolí, prístup k elektronickým a digitálnym informačným zdrojom. Nová služba Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave zrýchli celú cestu zvukovej knihy od nahratia v štúdiu až do prehrávačov nevidiacich používateľov a určite prispeje k zmenšeniu informačného deficitu zrakovo postihnutých spoluobčanov,“ dodala Benjamína Jakubáčová.

-redakcia-

Človek, ktorý zasklieval trnavské okná

Lukáš Kopčan: „Nie je v Trnave kostol, na ktorom by som nevymieňal sklo...“

Mnohí Trnavčania sa pamätajú na staršieho pána s baretkou idúceho po meste na bicykli s brašnou a náradím na zasklievanie okien. Dnes už osemdesiatnik Lukáš Kopčan nemal ľahký život. Od konca druhej svetovej vojny až po začiatok deväťdesiatych rokov patrilo k jeho dennému chlebíku sklo v rôznych podobách. Začiatkom marca mu mesto Trnava udelilo čestné občianstvo. A to bola aj príležitosť, aby sme ho vyspovedali.

■ Ako ste sa dostali do Trnavy a ku svojim prvým „sklenárskym“ skúsenostiam?

V Trnave mal obchod so sklom a porcelánový tovar jeden známy. Pochádzal od nás – teda z východu republiky. Jeho mamka mi raz povedala, či by som sa nechcel ísť k jej synovi učiť do Trnavy za sklenára. Reku, prečo nie. Napísal som tam, a v marci 1943 som bol už v Trnave. Vyučil som sa za sklenára, išiel som v roku 1949 na vojenčinu. Po dvoch rokoch služby som sa vrátil do Trnavy. Sklenárstvo už bolo znárodnené, ale sklenárov v Trnave nebolo.

■ Je to práve 65 rokov, čo ste prišli do Trnavy. Aká bola vtedy?

Nebola tu žiadna výstavba, chýbali najmä byty. Manželka bývala vo Svite a ja v Trnave. Keď som prišiel za ňou, opýtala sa, či mám vo výhlade byt. Ja, že nemám zatiaľ nič, tak sa pustila do plaču, že načo sa vydávala, keď aj tak žije ako slobodná. Zakrátko mi potom národný výbor pridelil byt na Hollého ulici – oproti arcibiskupstvu. Tam sme na poschodí bývali sedemnásť rokov. Tu, kde bývam teraz (neďaleko trnavského Kamenného mlyna), bola ovocná záhrada – vytvorili sa tu dve ulice, ušiel sa pozemok aj mne. Za šesť rokov sa mi podarilo postaviť aj dom. V roku 1969 sme sa doň nastahovali. Manželka tu však bývala len štyri roky. Prechladla, dostala reumu a následne reumatickú horúčku. V roku 1973 v júni išla na nákup do mesta a nevrátila sa. Prišiel mi telegram, že mám manželku v nemocnici. Zamrazilo ma. Keď sme s dcérami prišli, lekárka nám ju ukázala už len prikrytú bielou plachtou. Vraj jej už nemohli poskytnúť žiadnu pomoc. Bol to pre mňa veľký úder.

■ Vaša druhá dcéra vtedy končila základnú a staršia strednú školu...

Mladšia dcéra išla na ekonomickú školu, staršia na pedagogickú fakultu. Musel som sa venovať najmä im. A bola to aj práca, ktorá ma držala. Zasklieval som, brúsil som nábytkové sklo, opravoval zrkadlá. Mňa to bavilo, iné som ani nemohol robiť, nás bolo málo a pracovali sme pre celý okres. Chodil som po celej Trnave na bicykli. Napríklad na dnešnej Študentskej ulici sme zasklievali štyridsaťdeväť bytov po pracovnom čase – bola to vtedy fuška pri toľkých bytoch ročne, ktoré pribudli.

■ Ktorým významným budovám ste dávali aj vy nový šat v podobe sklenených výplní?

Je to celý rad stavieb. Napríklad na Univerzitnom kostole je vo veľkej výške rímsa. Po tej rímse som chodil, ešte k tomu som nosil po pazuchu rebríček, lebo sa to z okna nedalo dosiahnuť. Tam je asi do dvetisíc kusov skla na chóroch a oknách. Sú to dvojité sklá. Pamätám sa, že som tam robieval aj do jedenástej hodiny večer. Dôstojný pán, keď sa na mňa pozeral zdola, si radšej zakryl oči – ja som mal v tej výške brašnu, rebrík, sklo – ľahko som mohol zabalansovať. Nie je kostola v Trnave, kde by som nebol zasklieval okná – na synagógach oboch, i na evanjelickom kostole...

Martin JURČO, foto: 4F

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

- 2. 6. 1963** – Umrel český maliar, grafik a výtvarný pedagóg Karel VOTLUČKA, ktorý v rokoch 1945 – 52 pôsobil ako profesor kreslenia v Trnave. Na svojich obrázkoch zachytil vtedajší vzhľad mnohých mestských stavebných pamiatok (45. výročie).
- 3. 6. 1928** – V Trnave otvorili Poradňu pre matky a kojencov (80. výročie).
- 4. 6. 1918** – V Budapešti umrel lekár a univerzitný profesor Anton GENER-SICH, rodák z Trnavy, objaviteľ rozdielnosti dobytčieho moru a tuberkulózy ešte pred Kochom (90. výročie).
- 5. 6. 1543** – Kráľovský miestodržiteľ Pavol VARDA vydal nariadenie o zosilnení hradieb mesta Trnava a vyčistení hradných priekop (465. výročie).
- 5. 6. 1643** – V Trnave umrel predstavený rakúskej jezuitskej provincie a rektor univerzity v Grazi Ján RUMER, ktorý sa podieľal aj na založení Trnavskej univerzity (365. výročie).
- 7. 6. 1843** – Básnik Ján HOLLÝ sa pre chorobu vzdal fary v Maduniciach (165. výročie).
- 10. 6. 1933** – Mestské zastupiteľstvo schválilo návrh, aby v Trnave bola vybudovaná Obchodná škola (75. výročie).
- 11. 6. 1898** – Začala sa premávka na železničnej trati Trnava – Kúty (110. výročie).
- 13. 6. 1748** – V Trnave umrel fyzik a profesor Trnavskej univerzity Ján PURGINA, autor veršovanej latinskej práce o elektrickej sile, ktorá bola prvou prácou o elektrine na Slovensku vôbec (260. výročie).
- 15. 6. 1573** – V Prešove umrel cirkevný hodnostár, diplomat a básnik Anton VRANČIČ, ktorý sídlil ako ostrihomský arcibiskup v Trnave, kde je aj pochovaný (435. výročie).
- 17. 6. 2003** – Bol položený základný kameň závodu PSA Peugeot Citroën v Trnave (5. výročie).
- 18. 6. 1903** – Na Univerzite v Kluži bola promovaná ako prvá žena – lekárnica Serafína THINÁGLOVÁ z Trnavy (105. výročie).
- 19. 6. 1928** – V Dechticiach sa narodil archivár, historik a publicista Jozef ŠIMONČIČ, profesor Trnavskej univerzity a nositeľ ceny mesta Trnava za jedinečné a tvorivé spracovanie histórie mesta (80. narodeniny).
- 21. 6. 1798** – V Trnave sa narodil gróf Žigmund BEŇOVSKÝ, právnik, odborný publicista a člen korešpondent Uhorskej AV (210. výročie).
- 22. 6. 1878** – V Budapešti umrel rodák z Hrnčiaroviec Jozef POZDECH, zvonolejár, vynálezca a konštruktér železnej zvonovej stolice (130. výročie).
- 22. 6. 1908** – Narodil sa český maliar a výtvarný pedagóg Svatopluk HAVR-LÍK, ktorý pôsobil v Trnave ako profesor kreslenia (+1966).
- 22. 6. 1998** – V Trnave umrel stredoškolský profesor Cyprián LUŽÁK, nositeľ Ceny mesta Trnava za svoju pedagogickú činnosť a rozvoj mládežníckeho športu v Trnave (10. výročie).
- 23. 6. 1923** – V Trnave sa uskutočnilo prvé verejné cvičenie čs. vojska (85. výročie).
- 24. 6. 1913** – V Trnave sa narodil redaktor, kňaz a pedagóg Ján POPLUHÁR, ktorý po návrate z dlhoročnej internácie pracoval v civilnom zamestnaní ako závozník, šofér nákladného auta a skladník v Galante (95. výročie).
- 27. 6. 1863** – V Zohore sa narodil bibliograf, cirkevný historik a publicista Alojz ZELLI-GER, ktorý pôsobil v Trnave (145. výročie).
- 29. 6. 1913** – V obci Močarany sa narodil exilový básnik, spisovateľ a prekladateľ Gorazd ZVONICKÝ, vlastným menom Andrej Šándor, ktorý študoval v Trnave (95. výročie).
- 30. 6. 1983** – V Trnave umrel poľnohospodársky odborník, šľachtiteľ a odborný publicista Albín PIOVARČI (25. výročie).
- 30. 6. 1993** – V Trnavskom okrese bola k tomuto dňu 12,84% miera nezamestnanosti.

Niekoľko riadkov k vežiam Dómu sv. Mikuláša

Veľa sa popísalo a dúfam, že sa ešte popíše v súvislosti so záchranou veží Dómu sv. Mikuláša. Veď toto rozsiahle a nákladné dielo si zasluhuje zvláštnu pozornosť nielen z finančného hľadiska, ale hlavne historického a nášho „trnavského“. Fara sv. Mikuláša, ale aj trnavské biskupstvo, mesto Trnava i niektoré ďalšie ustanovizne, nevynímajúc projektantov, pamiatkarov i dobrovoľných pracovníkov, sa zaslúžili o nesmierne cenný prínos k 770. výročiu udelenia mestských práv. Treba aj touto cestou ďakovať všetkým a nezabúdať!

V nasledujúcich riadkoch by som rád načrtnol niektoré staršie i novšie poznatky v súvislosti s opravami i nátermi dómskych veží, k čomu som sem – tam pridal niečo z prameňov.

Treba sa nám vrátiť do polovice 16. storočia, odkedy stretávame vo výdavkoch dómu prvé položky na stavbu dvoch veží (Testamenty 1511 – 1784, Acta Parochialis 1481 – 1800, Rationes Camerae od r. 1550, atď).

Položme si najprv otázku: Bola pôvodná veža Dómu sv. Mikuláša rozobraná a nahradená dvomi nerovnako vysokými vežami? Aká bola pôvodná veža? Veľa nájdeme v spomínaných archiváliách. Medzi vedutami mesta Trnavy poznáme len jeden obraz, na ktorom autori Juraj Hoefnagel a Václav Hollan (na neukončenej presme) nakreslili tri veže – pôvodnú a dve nové – plánované? (Pozri Stará Trnava v obrazoch, 2002, s. 14).

Od stredu 16. storočia prichádzame k záznamom i vyobrazeniam dvojvežového dómu s nerovnako vysokými vežami. Nemôžeme obísť ani otázku, prečo sú od roku 1577 na vežiach kohúty (keď bol administrátorom ostrihomského arcibiskupstva biskup Mikuláš Telegdi v r. 1573 – 1586)? Aké sú súvislosti medzi erbom mestského kapitána a tridsiatnika Pavla Holého s kohútmi na vežiach Dómu sv. Mikuláša? Pavol Holý dal koncom 15. storočia postaviť južne od dómu karner, neskôr prestavaný na Kostol sv. Michala archanjela, kde bol jeho erb s letopočtom 1498 (teraz pri južnom vchode do dómu). Pavol Holý daroval časť svojho majetku (Starý Linč) mestu (St. archív Bratislava, pobočka Trnava, listina L 254). Pred smrťou (po r. 1525) majetok testamentárne zanechal synovi Martinovi.

Stavbu dvoch veží dómu sv. Mikuláša začal ostrihomský arcibiskup Mikuláš Oláh (1553 – 1568). Po jeho smrti pokračoval kardinál Anton Vrančič (1569 – 1573), ktorý 25. augusta 1570 písal richtárovi Trnavy a mestskej rade, aby pripravený stavebný materiál použili na ukončenie kostolných veží (Rationes Camerae 1580, fol. 84a – 86a). Z roku 1574 poznáme záznam, že biskup Mikuláš Telegdi zakúpil plech na strechu veží. A tu prichádzame k roku 1577 – letopočet je na snôpku obilia, ktorý držia kohúty.

Za pôsobenia mestského farára kanonika Juraja Bánovského boli zamurované tri severné okná sväteyne dómu (Rationes Camerae 1590, fol. 30a). Po nástupe arcibiskupa, kardinála Petra Pázmána (1616 – 1637), zakladateľa Trnavskej univerzity, boli rozsiahle stavebné úpravy a prístavby kaplniek dómu. Hovorí o tom aj pamätná tabuľa v dóme pod oknom južnej Kaplnky sv. Jána Krstiteľa (pôvodne umiestnená nad portálom do sakristie).

Mesto ako patrón farského kostola v roku 1643 urobilo na severnej veži generálne opravy. Veľký požiar 23. júna 1666 veľmi poškodil severnú vežu. O desať rokov neskôr (v r. 1676) dal arcibiskup Juraj Selepčeni-Pohronec vybudovať novú severnú vežu do rovnakej výšky, ako bola južná veža.

Spomínaný Juraj Selepčeni-Pohronec dal v roku 1683 vybudovať na mieste starej a ohňom veľmi poškodenej sakristie novú. Na západnej stene je sadrová plastika s jeho erbom.

Nové nátery, farbenie veží, bolo v rokoch 1725 a 1737. V roku 1814 bola opravená krytina južnej veže (za farára Imricha Perena). Opravy a nátery oboch veží boli urobené za kanonika a farára Ignáca Kunsta v roku 1831. Keď sledujeme ďalšie roky, prichádzame

k roku 1907: náter oboch veží za farára Dr. Ignáca Halmoša, a potom ešte dva razy po prvej svetovej vojne. V auguste 1946 bola v južnej veži rozobraná drevená konštrukcia zvonov a zhotovená železná v dielňach Trnavského cukrovaru (pod vedením p. Šťastného).

Prichádzame k roku 1958, v ktorom červené zafarbenie veží zhotovili horelezci, pracovníci juhočeského JRD (vrátane jedného pátra františkána vo výrobe). Vtedy, za správcu farnosti ThDr. Vojtecha Packu, boli prezreté staré písomnosti, mince a iné predmety v guliach oboch veží.

V južnej veži bola kovová tabuľka, ktorá mala na prednej strane znak mesta Trnavy a nápis DEUS IN ROTA, na rube boli mená predstavených mesta s letopočtom 1643:

**GREG. FROLICH IUDEX, BLAS KERI CAPIT. JOHAN
KIS, DAN BOTZ, JOHAN STOM, PAL SANTA, MARTIN
WYFALUSI, JOHAN PEXA, DAN. LAUSNER, STEP. LIPAT,
FERDINAND MALER SENATOR
M. DC. XXXX. III.**

V severnej veži bola tabuľka s menom arcibiskupa J. Selepčeniho-Pohronca a farára – opáta Andreja Peterfiho s letopočtom 1676:

**SUB CELIMO PRINCIPE GEORG. SZELEPCHEN ARCHIEPPO
STRIHOIEN. ET RSSMO DOMINO ANDREA PETERFI ABBATE SZIK-
SZARDIE ET PLEBANO ISTIUS CIVITATIS TYRNAVIEN. APPOSITA
ET MODUS PRO ORNAMENTO AN. M. DC. LXXVI.**

Všetky predmety, okrem spomínaných dvoch tabuliek, boli vrátené a dané na pôvodné miesto. Kohúty boli očistené, a tiež navrátené na veže.

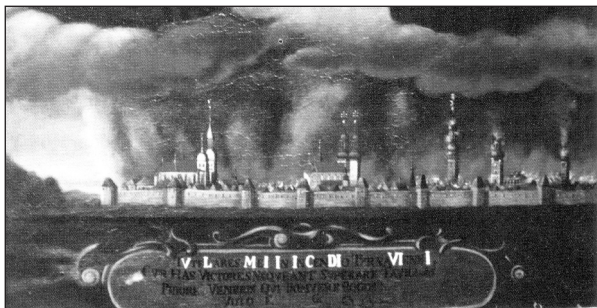
Potom, po viacerých žiadostiach, boli opäť povolené nátery veží. Naposledy som bol pri farbení veží v roku 1967, keď bol správcom fary a náhr. gen. vikárom Mons. Ján Malec.

Možno, že týmito riadkami prispejem k lepšiemu poznaniu veží farského kostola sv. Mikuláša a dúfam, že výskumom sa podarí odkryť ešte mnohé doteraz nepoznané.

Treba znova vysloviť vďaka všetkým, ktorí napomohli a pomôžu pokračovať v objasňovaní ďalších poznatkov o našom „hrubom“ kostole!
Hadrián RADVÁNI

História požiarnej ochrany v Trnavskom kraji

O hasičských a záchranných zboroch v kraji sa v kronikách a spomienkach pamätníkov ani zďaleka nepodarilo zistiť všetky dôležité údaje. Mnohé sa stratili počas vojen, ale aj v čase rôznych reorganizácií, ktoré vytrvalo prenasledovali hasičstvo v jeho histórii, najmä však po druhej svetovej vojne. Do roku 1900 boli založené dobrovoľné hasičské jednotky, zbory či spolky vo viacerých mestách a obciach, ktoré patria územne do terajšieho Trnavského kraja. Podľa dostupných údajov najstaršia zmienka o dobrovoľných hasičoch je z Dunajskej Stredy, kde bola takáto jednotka založená v roku 1861, nasledoval zbor v Trnave ustanovený v roku 1868, v Hlohovci v roku 1874, v roku 1882 v Piešťanoch, a v Senici to bolo v roku 1889.

Začali vychádzať úradné a župné nariadenia na ochranu pred požiarmi. V roku 1895 bol vydaný župný dekrét, ktorý prikazoval stavanie murovaných komínov, od roku 1897 bolo úradne zakázané pokrývať strechy slamou a obciam bola uložená povinnosť obstaráť požiarnu striekačku.

Po roku 1903 začínajú vznikať župné hasičské zväzy. Význam DHZ presiahol ich pôvodné poslanie. Tieto sa stávali pre mnohé obce strediskom intenzívneho kultúrneho a spoločenského života. DHZ ako spolková organizácia museli mať pre svoju činnosť platné povolenie úradov. Treba tiež spomenúť, že mestá, ale i niektoré obce, mali hasičskú výstroj a výzbroj už dávno pred založením dobrovoľného hasičského zboru, čiže určité hasičské skupiny existovali aj pred vznikom dobrovoľného hasičského zboru. Podľa štatistického prehľadu vydaného Uhorským krajiniským hasičským zväzom v roku 1880 boli na území bývalého okresu Trnava (terajšie okresy Trnava, Hlohovec, Piešťany) do 31. decembra riadne evidované, zahlásené a úradmi schválené dobrovoľné hasičské zbory len v Trnave a v Hlohovci. Ostatné skoršie založené spolky, resp. povinné zbory, nemali teda riadny štatút dobrovoľných hasičských zborov a boli založené na iných zásadách.

Rok 1918 bol posledným rokom I. svetovej vojny, posledným rokom existencie Rakúsko-Uhorska i rokom vzniku samostatnej Československej republiky. Tieto zmeny nemohli nezasiahnuť aj do organizácie hasičských zborov. Na Slovensku sa postupne oživovala činnosť už existujúcich DHZ a zakladali sa nové. Zatiaľ však existovali bez zodpovedajúcej strešnej organizácie. Až 6. augusta 1922 bola na celoštátnom zjazde československého dobrovoľného hasičstva v Trenčíne založená Zemská hasičská jednota na Slovensku. Ustanovením ZHJ zanikli župné jednoty a začali sa vytvárať okresné. V okrese Senica bola takáto OHJ utvorená v roku 1923. Všetky DHZ postupne prijímali stanovy, ktoré sa opierali o ústredne vydané stanovy Zemskej hasičskej jednoty Slovenska, ktoré schvaľovalo ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska. Ako cieľ zboru sa v stanovách určuje predovšetkým disciplinovaný zásah pri nebezpečenstve ohňa a pri inej živeľnej pohrome tak, aby boli zachránené životy a majetok občanov. Nedostatočne sa tam zdôrazňuje potreba prevencie, ktorá vtedy ešte nepatrila medzi hlavné úlohy DHZ, platil vojenský poriadok, súčasťou bola aj samaritánska služba.

Z hľadiska spoločenského postavenia možno konštatovať, že v období prvej ČSR bola ich hlavná úloha zasahovať pri požiari a čiastočne aj preventívna činnosť. Hasičská organizácia bola apolitická.

Udalosti roku 1938 určitým spôsobom postihli aj hasičstvo. Zemská hasičská jednota na Slovensku bola 25. 10. 1938 premenovaná na Krajiniskú hasičskú jednotu na Slovensku. Tento názov vydržal do roku 1942, keď vznikol Slovenský hasičský zväz, v tejto súvislosti bolo vytvorených 6 župných hasičských jednôt. V rokoch II. svetovej vojny ochabla činnosť DHZ.

Hneď po vojne bola na Slovensku obnovená činnosť Zemskej hasičskej jednoty na organizačných princípoch pred rokom 1938. Už 30. augusta 1945 sa uskutočnilo valné zhromaždenie, ktoré schválilo uznesenie o jej vstupe do Zväzu československého hasičstva, ktorý vznikol na ustanovujúcej schôdzi v Prahe 21. októbra 1945. Zväz čs. hasičstva vyhlásil počnúc rokom 1946 – svoj „dvojročný budovateľský plán“. Jeho cieľom bolo úplné obnovenie činnosti DHZ, oprava a výstavba zbrojníc, oprava a doplnenie hasičskej výzbroje a výstroja, úprava požiarnych predpisov a vyškolenie nových veliteľských kádrov zborov. Tento program znamenal značné oživenie činnosti DHZ.

Rok 1950 sa stal historickým medzníkom pre ďalší rozvoj požiarnej ochrany a hasičstva v Československu. Od tohto roku prevzala vedenie požiarnej ochrany štátna správa a hasičstvo dobrovoľné a z povolania bolo priamo podriadené národným výborom.

Zákonom č. 62/1950 Zb. o ochrane pred požiarimi a inými živelnými pohromami nastala všeobecná reorganizácia požiarnictva. Starostlivosť o požiarnictvo pripadla národným výborom, ktoré boli poverené riadiť požiarnu ochranu. Zákon vyriešil aj úhradu nákladov spojenú s výkonom požiarnej ochrany zo štátnych prostriedkov. Namiesto hasičských zborov boli zriadené Požiarne zbory, ktoré sa stali výkonnými orgánmi národných výborov. Ich príslušníkov menoval národný výbor ako nový výkonný orgán v oblasti požiarnej ochrany. Vládne nariadenie č. 135/1950 o organizácii ochrany pred požiarimi a inými živelnými pohromami podrobne stanovilo organizáciu hasičstva a jeho činnosť.

Hlavným poslaním hasičstva sa stala predovšetkým ochrana spoločenského i osobného majetku pred požiarimi a inými živelnými pohromami, prevencia proti požiarom, zisťovanie príčin požiarov a ich odstraňovanie.

Veľký význam pre ďalší rozvoj požiarnej ochrany mal zákon o požiarnej ochrane, ktorý Národné zhromaždenie schválilo 17. apríla 1958. Zrušil predchádzajúce zákony a nariadenia, a tiež Československý zväz požiarnej ochrany (ČZPO – terajšia dobrovoľná požiarna ochrana) dostal inú podobu. Požiarne zbory boli zlúčené s miestnymi jednotami ČZPO. Národné výbory dostali väčšiu právomoc, ale aj zodpovednosť za riadenie požiarnej ochrany. V závodoch sa za požiarnu ochranu stal plne zodpovedný riaditeľ. Občania boli zapájaní do domových požiarnych hliadok, prepracovali sa úlohy výcviku a školenia členov, na úseku starostlivosti o požiarnu techniku a vodné zdroje na požiarne účely a na úseku zvyšovania pohotovosti a akcieschopnosti požiarnych jednotiek.

Dôležité zmeny, ktoré ovplyvnili profesionálnu požiarnu ochranu najmä z hľadiska početného stavu, príslušnej techniky a preventívnej požiarnej ochrany v okresoch terajšieho Trnavského kraja, nastali po vzniku okresných inšpekcii požiarnej ochrany v roku 1952, ktoré patrili pod príslušný okresný národný výbor. Táto etapa budovania profesionálnej zložky má charakteristiku tohto obdobia, pričom početné stavy a celé materiálovo-technické vybavenie boli na hranici únosnosti. Napríklad v Dunajskej Strede boli od roku 1954 traja príslušníci z povolania ako strojníci. V roku 1955 bol stav požiarníkov z povolania zvýšený na 18 príslušníkov a vybudované detašované pracoviská hlavnej požiarnej stanice v Samoríne a vo Veľkom Mederi so strojníkmi, ktorí zabezpečovali stálu pohotovosť. V okrese Senica pracovali piati príslušníci z povolania, náčelník a pracovník okresnej inšpekcie štátneho požiarného dozoru a traja strojníci z povolania, ktorí mali k dispozícii osobné vozidlo „štajer“, RND – valník a ASC 16 Praga V3S – cisterna. V okrese Trnava tvorilo profesionálnu jednotku 18 požiarníkov s automobilovou striekačkou Walter, skriňovým automobilmom s agregátom Horch, dvojkolesovým agregátom Marag, parnou striekačkou, cisternovým automobilmom Škoda, dvojkolesovým mechanickým rebrikom, vyťahovacími a hákovými rebrikmi, záchrannými lanami, kyslíkovými prístrojmi, atď..

Po reorganizácii okresných národných výborov 1. júla 1960 sa zlúčili okresy Skalica a Myjava do senického okresu, okres Sereď sa zlúčil s okresom Galanta, okresy Piešťany a Hlohovec sa zlúčili s okresom Trnava. Na novovytvorených okresných útvaroch postupne rastie počet príslušníkov na požiarnych staniaciach, vrátane detašovaných pracovísk a denných príslušníkov, ktorí zabezpečujú úlohy pre prevenciu a verejné požiarne útvary.

Zlepšuje sa materiálo-technická základňa, prichádzajú prvé cisternové vozidlá a vo verejných požiarnych útvaroch sa začínajú špecializovať na potrebné úseky, najmä na protiplynovú službu a povodňovú ochranu. Oblasť prevencie uskutočňuje prvé základy výkonu, ktorý zabezpečuje vzťah k organizáciám a obciam.

Rast profesionálnej zložky sa odráža začiatkom 80. rokov v početných stavoch i technickom vybavení. Štruktúra príslušníkov sa delí na prevenciu, represiu a verejný požiarny útvar. Stále viac sa dostáva do popredia odborná príprava na pracoviskách a odbornej

škole v Žiline, na zvládnutie náročnej problematiky sa začína vyžadovať stredoškolské vzdelanie s maturitou, resp. vysoká škola. Nastúpený trend dáva zelenú najmä komplexnému riešeniu mimoriadnej udalosti, požiaru, ekologickej havárie zo strany príslušníkov požiarnej ochrany. V tomto období sa uplatňujú ďalšie špeciálne činnosti – lezecká, záchranná, potápačská, letecká a iné, pričom aj úsek požiarnej prevencie, najmä štátneho požiarneho dozoru, skvalitňuje svoju činnosť.

Zákon o požiarnej ochrane č. 126, ktorý nadobudol platnosť 1. júla 1986, zrušil platnosť vyše štvrtstoročie platného zákona č. 18/1958. Zanikajú okresné inšpekcie požiarnej ochrany a okresné verejné požiarne útvary, vznikajú okresné správy Zboru požiarnej ochrany (OS ZbPO) a okresné útvary Zboru požiarnej ochrany (OÚ ZbPO).

Zákonom SNR č. 525/1990 Zb., ktorý nadobudol účinnosť 1. 1. 1991, sa z OS ZbPO a OÚ ZbPO okresných národných výborov zriaďujú ako samostatné právne subjekty okresné správy Zboru požiarnej ochrany a ako ich zariadenia jednotky Zboru požiarnej ochrany.

Podľa zákonov NR SR č. 221/1996 Z. z. a 222/1996 Z. z. sa okresné správy Zboru požiarnej ochrany 24. 7. 1996 transformovali do okresných úradov nového Trnavského kraja ako odbory požiarnej ochrany okresných úradov s jednotkou ZbPO. Odbor požiarnej ochrany vznikol aj ako súčasť krajského úradu. Táto organizácia profesionálnej požiarnej ochrany pretrvala až do 1. 4. 2002, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore.

Samostatným právnym subjektom sa stalo Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Trnave. V súčasnosti je v Trnavskom kraji 303 príslušníkov, z toho 199 zásahových a 104 denných na krajskom a okresných riaditeľstvách. Nedostatkom tohto obdobia je zastaraná technika zakúpená v 80 rokoch a veľké náklady na jej opravu. Profesionálna zložka požiarnej ochrany dosiahla určitú odbornú úroveň, ktorú však treba naďalej zvyšovať.

M. MARKOVIČOVÁ

Ilustrácia: Horiaca Trnava v roku 1666 – veduta z knihy H. Radvániho Stará Trnava v obrazoch

Odišiel, ale jeho hudba je stále s nami

Pri príležitosti 20. ročníka Medzinárodnej speváckej súťaže Mikuláša Schneidera Trnavského sme si pripomenuli päťdesiate výročie úmrtia tohto hudobného skladateľa, národného umelca a spolutvorcu základov našej hudobnej kultúry.

Narodil sa v Trnave 24. mája 1881, tu absolvoval základnú školu a gymnázium. Už počas štúdiá v Trnave sa intenzívne zapájal do hudobného diania v školskom zbore pod vedením profesora Toldyho, ktorý ho angažoval ako zborového sólistu. Ešte počas pobytu v Trnave nadviazal priateľstvo so Zoltánom Kodályom, ktorý sa stal vynikajúcim maďarským hudobným skladateľom.

Po štúdiách v Budapešti, Viedni a Prahe prijal miesto zbormajstra v srbskej pravoslávnej cirkvi vo Veľkom Bečkereku. Napriek skutočnosti, že cudzie prostredie malo na mladého umelca blahodarný vplyv, toto pôsobisko ho umelecky a ľudsky nevedelo uspokojiť. O rok sa vracia do Trnavy, kde krátko pobudne a odchádza na koncertné turné do Nemecka a Francúzska s barytonistom Božom Umírovom, ktorý si obľúbil Schneiderove piesne a zaradil ich do svojho repertoáru. V roku 1908 sa vracia do Trnavy, kde o rok prijíma miesto regenschorihho v trnavskom Dóme sv. Mikuláša, ktorému, tak ako aj Trnave, ostal verný až do svojej smrti. Prvé roky pôsobenia na mieste regenschorihho nie sú dostatočne osvetlené, ale je známe, že komponoval veľa cirkevnej hudby a zameriaval sa na vedenie cirkevného hudobno-speváckeho zboru. V tej dobe vznikajú diela

Ecce sacerdos, Missa Solemnis, Ofertórium Perfice gressus a ďalšie. Slovenskej a českej verejnosti sa dostáva do rúk zbierka piesní Slzy a úsmevy. Ako hudobný skladateľ sa angažoval v záujme rozvoja slovenskej národnej hudby, ktorej doménou je pieseň. Z tejto tvorby si možno pripomenúť Slovenské písně, Drobné kvety, Zo srdca, Nad kolískou, atď. Z jeho umelých piesní znárodneli Hoj, vlast' moja, Keby som bol vtáčkom a Bože, čos' ráčil, ktorá sa stala chrámovou hymnou.

Jeho život bol pokojný, ale vždy plný intenzívnej práce. Komponoval pre chrám, kandidátov učiteľstva, Spolok svätého Vojtecha, robotnícky spevokol Bradlan a iné telesá. V marci roku 1936 dokončil svoje najväčšie životné dielo – Jednotný katolícky spevník, ktorý používame v našich chrámoch dodnes. Po práci na spevníku dokončil operetu Bel-larosa a zbierku Pieseň o matke. Chóru sa venoval pravidelne, dirigoval, komponoval a organizoval chrámové koncerty. Plný elánu a tvorivej sily nemyslel na blížiacu sa starobu ani pri zdravici k šesťdesiatinám, ktorú mu predniesol jeho dlhoročný priateľ Janko Hatala. Život bral s humorom, že do stovky je ešte ďaleko. V kruhu rodiny, priateľov a členov chóru oslávil aj sedemdesiatku v plnej sile.

Ako sedemdesiatpäťročný zložil symfóniu Spomienková, za ktorú mu bolo udelené najvyššie ocenenie Národný umelec. Napokon miesto nôt načrtoval spomienky trnavského skladateľa, ktoré boli publikované v útlej memoárovej knižočke pod názvom Úsmevy a slzy.

Zomrel vo veku 77 rokov 28. mája 1958 v Bratislave. Smutným znakom vtedajšej doby bolo, že pri poslednej rozlúčke mocipáni nedovolili členom Rímskokatolíckeho cirkevného hudobného spolku sv. Mikuláša rozlúčiť sa so svojím regenschorim tým, čo najviac miloval, a pre čo žil – hudbou. Dodnes sa nám nechce veriť, že klavír v jeho pracovni zostane zatvorený a niť rozhovoru s ním už nik nenadviaže. Trnavčania sú vďační umelcovi za jeho hudobnú tvorbu, v ktorej preukázal svoje vlastenectvo a vrelý vzťah k národu. Cena mesta Trnavy in memoriam, titul Trnavčan 20. storočia a jeho busta na Kapitulskej ulici sú toho dôkazom. S pietou a úctou pozeráme na Dóm sv. Mikuláša v Trnave, v ktorom vďaka jeho hudobnej tvorbe sa môžeme i dnes započúvať do nádherných chrámových skladieb i piesní Jednotného katolíckeho spevníka.

Ladislav VYMAZAL, regenschori

Sláva operných hviezd sa začína aj v Trnave

V roku osláv 770. výročia udelenia slobodných kráľovských výsad mestu Trnava sa v dňoch od 18. do 24. mája v Divadle Jána Palárika uskutočnil jubilejný 20. ročník medzinárodnej speváckej súťaže Mikuláša Schneidera Trnavského, ktorej organizátorom je mesto Trnava. Účasťou na tejto súťaži získavajú mladí talentovaní speváci možnosť prezentovať sa pri svojom vstupe na umeleckú dráhu a účinkovať na prestížnych svetových operných scénach a koncertných pódiumoch. Samotná súťaž je prejavom úcty k hudobnému skladateľovi Mikulášovi Schneiderovi Trnavskému a k tradíciám, ktoré rozvíja prostredníctvom nových osobností.

Podľa vyjadrenia poroty je Slovensko veľmocou a rodom dobrých spevákov. Dôkazom toho je aj umiestnenie slovenských súťažiacich. Tri hlavné ceny v I. kategórii mužov vo veku od 17 do 26 rokov získali slovenskí speváci Pavol Kubáň (na fotografii vľavo), Tomáš Šelc, Igor Bečár a Peter Mazalán. Aj v I. kategórii žien vo veku 17 – 24 rokov boli úspešné slovenské speváčky Mária Hanyová, Jana Kohútová a Patrícia Solotruková, ktorá získala 3. cenu spolu s poľskou speváčkou Joannou Wegrzynowicz. V 2. kategórii boli úspešní poľskí speváci. V kategórii mužov vo veku 19 – 35 rokov nebola udelená 1. a 3. cena, 2. cenu získal Patrik Rymanowski. V kategórii žien vo veku 17 – 32 rokov získali

všetky tri hlavné ceny poľské speváčky Anna Borucka, Marta Brzezinska, Katarzyna Haras, Mariya Lobasheva a Magdalena Gotab. Okrem hlavných cien bolo udelených 17 mimoriadnych cien. Úroveň súťažiacich spevákov bola medzinárodnou porotou hodnotená mimoriadne vysoko.

Hudba je medzinárodným jazykom. Poteší, že i zahraniční speváci, ktorí povinne spievali aspoň jednu pieseň od Mikuláša Schneidera Trnavského, poznajú i jej obsah. Napríklad Mari Sares, súťažiaca z Fínska, po odspievaní Schneiderovej piesne Sokolíčku, sokol, na otázku, či vie, o čom boli slová, nadšene rozťahovala ruky a mávala nimi, že to sú krídla vtáka, o ktorom spievala. A potom s úsmevom dodala: „Viete, snažila som sa to i trochu napodobniť, zahrať sokola.“

Na otváracom koncerte súťaže spievala i Sisa Sklovská, umelkyňa s neskutočnou energiou, víťazka Schneiderovej súťaže v r. 1994. Rada si na tie časy zaspomínala. Bolo veľmi dojemné, že na koncert do Trnavy prišli i jej dve dlhoročné pedagogičky Eva Rysová – legenda slovenskej hereckej scény, ktorá kedysi tiež niekoľko rokov pôsobila v Trnavskom divadle (1960 – 65) a dodnes odovzdáva svoje vedomosti z hereckého umenia mladým adeptom herectva, a sólistka opery, mezzosopranistka a pedagogička Nina Hazuchová. Obe sa tešili z popularity Sisy a prezradili, že sú stále v kontakte a radi pomôžu svojimi odbornými radami. A nielen Sise.

Podpredsedom odbornej poroty bol maestro Peter Dvorský, víťaz 2. ročníka Schneiderovej súťaže v r. 1973, ktorý začiatkom 80-tych rokov patril do štvorice najlepších tenoristov sveta – Pavarotti, Carreras, Domingo, Dvorský. Maestro pripomenul, že dobrý spevák sa vždy presadí, len sa musí dostaviť na správne miesto a v správny čas. A tým miestom bola v uplynulom týždni Trnava. Súťaž je vlastne porovnaním kvalít spevákov s ostatnými, víťazi majú možnosť absolvovať majstrovské kurzy operného spevu v zahraničí, nadviazať nové kontakty, získať nové skúsenosti.

Počas pietnej spomienky pri buste Mikuláša Schneidera Trnavského si maestro Dvorský zaspomínal, že jeho piesňou Prsteň sa mu otvorili ďalšie dvere do sveta spevu. Rád spieval jeho piesne, začínal s nimi v kostole, neskôr na konzervatóriu. Poďakoval sa hudobnému skladateľovi krátko, ale výstižne: „Dobre si ma naučil... Ďakujem.“

Laureátom súťaže Pavlovi Kubáňovi (barytón) a Petrovi Mazalánovi (tenor) predpovedá Peter Dvorský sľubnú spevácku kariéru.

Za medzinárodnú odbornú porotu sa vyjadril najstarší člen poroty, bývalý tenorista, riaditeľ divadla Lyrichorégra 20 v Montreali Alain Nonat z Kanady, že je potrebné pozývať zástupcov svetových operných scén, ktorí potom so sebou privedú svojich najlepších spevákov. Je presvedčený, že mladým talentom, ktorí sa chcú presadiť, treba pomôcť. Najmä spevákom, ktorí chcú dosiahnuť kariéru. V Kanade organizuje majstrovské kurzy a koncertné turné pre nádejných spevákov a realizoval viaceré projekty partnerstiev formou výmeny s Českou a Slovenskou republikou, Čínou, Japonskom. Laureátom súťaže venoval svoju cenu vo forme troch koncertných vystúpení už v novembri tohto roka. I napriek silným bolestiam chrbtice vydržal sedieť po celé dni v porote a na záver mu žiarili oči nadšením a spokojnosťou, že opäť našiel tých „svojich“ študentov – spe-

vákov, ktorých by chcel podporiť. Gildo de Nunzio, člen poroty z USA, ktorý 38 rokov pôsobil ako spoludirigent v opere Metropolitan v New Yorku a na Slovensko prišiel po prvý raz, bol úrovňou našej súťaže nadšený. Povedal, že podľa jeho názoru je hlas človeku daný, treba ho však vedieť vycibriť a zušľachtiť. A práve takéto krásne hlasy počul tu v Trnave. Ďalšia členka poroty Sarah Meredith (USA) priniesla do Trnavy Cenu Sharon Chmel Resch – hostovanie v Green Bay vo Wisconsinu na 10. medzinárodnej speváckej súťaži v novembri 2009, ktorú už v minulosti získali Daniel Čapkovič a Ján Martinik, a teraz ju získal Pavol Kubáň.

Dôležitými osobnosťami počas súťaže sú aj pedagógovia pôsobiaci ako korepetítori v speváckom umení, ktorí svojou hrou na klavíri prispievajú k vytvoreniu dokonalej súhry počas vystúpenia. Na tomto ročníku pôsobili v tejto úlohe Slovenka Xénia Maskalíková a Poľka Anna Shock Rutkowska, Pianistky odvodili kus vynikajúcej práce, pretože si najprv museli zvyknúť na nové podmienky počas skúšania i divadle, a napriek tomu úspešne sprevádzali spevákov a speváčky, s ktorými sa stretli na súťaži po prvý raz.

Všetci účastníci súťaže sa lúčili s Trnavou so slovami: Ďakujeme. Bola tu vynikajúca atmosféra! Nech žije budúci 21. ročník!

Viera MALATINKOVÁ, foto: I. Kopčáni

Milovník oblakov nevidaných krás

Skončil sa dvanásť ročník súťaže Kátlovce Pavla Ušáka-Olivu, opäť boli úspešní aj žiaci zo Základnej školy Angely Merici

Kátlovčania sa môžu pýšiť mnohými významnými osobnosťami. Ako jasná hviezda medzi nimi svieti predčasne zosnulý kňaz a básnik Pavol Ušák-Oliva. Jeho básnická prvotina Oblaky (1938) oslovila nielen ostatných členov Katolíckej moderny, ale aj širokú literárnu verejnosť. Žiaľ, zákerná choroba ukončila jeho život skôr ako sa jeho veľký talent plne rozvinul. Ešte zákernejšia totalitná moc znemožnila poznanie jeho literárnej pozostalosti. Išla tak ďaleko, že pomník, ktorí mu rodáci postavili v roku 1971 ako spomienku 30. výročia úmrtia básnika, musel byť spred jeho rodného domu odstránený ešte pred zamýšľaným slávnostným odhalením. Slovo básnika aj spisovateľa je veľmi nebezpečné pre každú totalitu.

Dnes pomník stojí na čestnom mieste pred kostolom. Veľmi pekným pomníkom je aj každoročná súťaž v prednese poézie a prózy žiakov základných škôl pod názvom Kátlovce Paľa Ušáka Olivu. Pri jej zrode okrem iných významných osobností stála aj sestra básnika Hana Kostolanská. Účastníci prvého stretnutia 17. mája 1992 medzi sebou privítali aj kňaza, básnika Katolíckej moderny, PhDr. Svetoslava Veigla. Svojim požehnaním sa stal aj duchovným otcom súťaže.

Tohto roku, 16. mája, sa konal už jej XVII. ročník. Podujatím, ktoré sa začalo omšou za básnika, kladením kvetov a tichou spomienkou pri jeho pamätníku, žila celá dedina. Zúčastnili sa ho mnohé významné osobnosti z celého Slovenska. Medzi tohtoročných jubilentov patrila aj duša celého podujatia a sestra básnika, Hana Kostolanská-Ušáková, vdp. Vít Ušák a prof. Jozef Šimončíč, ktorí prijali blahoželanie od organizátorov aj účastníkov podujatia.

Porota v zložení Marta Címerová-Blažová, Slavomír Ondica, Jozef Zavarský, Teodor Križka a Imrich Vaško ocenila aj žiakov Základnej školy Angely Merici v Trnave. V kategórii 2. – 4. ročník si ocenenie za druhé miesto odniesla Mária Ďurková, rovnaké miesto v kategórii 5. – 7. ročník obsadila Katarína Karolčíková a v kategórii 8. – 9. ročník zvíťazil Samuel Bačkády.

Margita KÁNIKOVÁ

Dobrofest – Trnava 2008 nám klope na dvere

Je tu 17. ročník Dobrofestu. Tento trnavský festival sa za roky od svojho vzniku stal doslova známy na celom svete. Účasť na ňom je prestížna záležitosť aj pre najlepších svetových hráčov na rezofonickú gitaru. Zahraníční hudobníci šíria vo svojich krajinách dobrú zvesť o Trnave a tomto podujatí. Správy o ňom sa pravidelne objavujú v kultových amerických hudobných časopisoch. Na legendárnom bluegrassovom festivale sveta v americkom Nashvile hrdo vystúpil jeden z najlepších svetových dobristov Randy Kohrs v tričku s logom Dobrofestu.

Hudobníkom, ktorí k nám prídu, nejde o kšeft. Ochotne idú hlboko „pod cenu“, aby si mohli zahrať práve na našom festivale a stretnúť sa s kolegami – hudobníkmi najrôznejšieho zamerania z najrôznejších krajín. Dobrofest spája hudobné štýly, žánre i ľudí. Publikum tu môže vidieť a počuť exkluzívne vystúpenia špičkových hudobníkov, ktorí okrem Trnavy ešte nevystúpili nikde inde na Slovensku ani v Čechách, ako napríklad Boba Brozmana, Jerryho Douglasa, Kena Emersona a ďalších.

Festival a vďaka nemu aj Trnava majú rôzne prvenstvá a jedinečné zvláštnosti: Prvé a jediné múzeum rezofonickej gitary v Európe a možno i na svete, do ktorého ochotne venovali svoje nástroje najslávnejší dobristi, alebo jediné neformálne stretnutie svojho druhu známe pod názvom Tvárou v tvár, na ktorom muzikanti odpovedajú na otázky novinárov, publika i sebe navzájom a na záver spoločne zahrajú len tak, bez prípravy, s pomocou spojenia prstov a srdca, alebo netradičné koncertné spojenie žánrov ako bolo napríklad minulý rok vystúpenie jedného z najlepších slovenských dobristov Heňa Nováka s bývalými Diabolskými husľami a tento rok iste bude spojenie džezu v podaní slávneho Laca Decziho a jeho americkej kapely s ďalším skvelým slovenským dobristom Petrom Szabadosom, alebo sv. omša v spojení s dobrom a zborovým spevom...

Jedinečná je aj atmosféra Dobrofestu. Hudobníci ho prežívajú naplno, vychutnávajú si navzájom koncerty, milujú prechádzky po našom meste, bezprostrednosť Trnavčanov, obdivujú historické pamiatky a stáročnú históriu, vychutnávajú obyčajnú slovenskú stravu i tradičné spoločné klubové jam session. Jedného z nich, Američana Ferrella Stowe a z Nashville, Trnava natoľko očarila, že skomponoval rovnomennú skladbu a napokon vzniklo aj nové rovnomenné CD venované Trnave, ktoré má na obálke charakteristické trnavské kostolné veže. Ak sa to organizátorom podarí, prezentácia tohto CD sa uskutoční na tohtoročnom Dobrofeste a bude jeho svetovou premiérou.

Ale aj napriek toľkým „dobrám“ predsa trpí Dobrofest jedným vážnym nedostatkom. Nie je utešujúce ani to, že ide o nedostatok spoločný takmer pre všetko dobré, čo sa zrodí na Slovensku. Dal by sa charakterizovať príslovím: „Doma nie je nikto prorokom.“ Aby u nás vzbudila dobrá vec alebo výnimočný človek zaslúženú pozornosť, musí spravidla najprv zomrieť alebo aspoň odísť do zahraničia. Dobrofest však nemôžeme presťahovať. Nie, že by sa inde neujal, ale prestal by byť náš. A tak sa natíska rečnícka otázka: Necháme ho zomierať doma na nezájum alebo si uvedomíme, čo máme, ešte zaživa?

Očakávanie, že sa tento festival alebo iné trnavské kultúrne podujatia ocitnú na titulných stranách a v centre pozornosti celoslovenských médií, je v našej ére „smotánky a celebrít“ naivné. Ale nič to, lebo ešte sme tu my, Trnavčania. Dovidenia na Dobrofeste.

-eu-

Program festivalu Dobrofest – Trnava 2008 nájdete na zadnej strane obálky

Jubileum prežíva spoločne so svojím mestom

Motto: Mám svoje mesto rád...

(I mesto ma má rado?)

Viliam Turčány

Nie často sa okolo nás vyskytujú ľudia, o ktorých sa dá s istotou povedať, že sú mimoriadnymi osobnosťami, dalo by sa povedať – „klasikmi“ našej generácie. A mnohí z nás si to ani neuvedomujeme, pretože tempo času určujú dobové hodnoty, ktoré sú mediálne atraktívnejšie. A predsa. I Trnava má ľudí, ktorých čas dostatočne preveril a zostávajú na

výslní spoločenskej občianskej etiky, odbornej kvality a trvalých hodnôt v oblasti svojej pôsobnosti. Je nesporné, že do tejto kategórie osobností patrí aj prof. PhDr. Jozef Šimončíč, CSc. – archivár, historik, vysokoškolský pedagóg, vedec – a „dvorný historik“ dejín mesta Trnavy. Je mi ctou, že mu môžeme venovať zopár riadkov pri príležitosti jeho významného životného jubilea.

Jeho životné osudy by rozhodne stáli za pokus o autobiografickú publikáciu, a hoci sám napísal desiatky kníh, nikdy – zo skromnosti – sa na tento čin neodhodlal. Všetku svoju energiu venoval náročnému vedeckému bádaniu, štúdiu a spracovávaniu archívneho materiálu, pedagogickej činnosti, publicistike a „poradenstvu“ – pretože za ním prichádzali a stále chodia desiatky študentov, žurnalistov, spisovateľov a bádateľov, ktorí od neho žiadajú odbornú konzultáciu a usmernenie. Často aj na úkor osobného času a svojich profesijných povinností i zdravia, sa venoval vyhľadávaniu informácií, bibliografických údajov, ktoré poslúžili „bezplatne“ iným. Je to paradoxné, ale na takýchto službách sa dnes živia mnohé agentúry s vysokou čiastkou poplatkov za preukázané služby.

Kto je tento vzácny, mimoriadne skromný, všestranne orientovaný človek? Jeho rodiskom sú Dechtice – obec, ktorú trvale nosí vo svojom srdci, kde uzrel svetlo sveta v júni 1928. Postupne absolvoval stredoškolské štúdiá v Trnave a v Piešťanoch a vysokoškolské štúdium ukončil na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Neskôr, v roku 1971, získal doktorát filozofie a na Univerzite Komenského obhájil (1978) aj titul kandidáta historických vied. Je potrebné spomenúť, že predtým ho ešte v rokoch stalinskej perzekúcie bývalý režim zaradil do pracovného tábora PTP, kde sa stal „čiernym barónom“, inak povedané – personou non grata.

Bolo požehnaním pre naše mesto, že po ukončení štúdia sa rozhodol zakotviť v Trnave. Podujal sa na sisyfovskú prácu usporiadať a odborne spracovať desiatky metrov spisového materiálu v trnavskom štátnom archíve. Tu pôsobil v rokoch 1954 – 1992. Hoci si bol vedomý, že ho vrchnosť sleduje na každom kroku, vždy zostal poctivým služobníkom svojho poslania a nepodľahol žiadnym nástrahám politickej moci. Nikdy z jeho pera nevyšiel zámerne skresľujúci údaj či rozhodnutie ako riaditeľa archívu, ktoré by bol na objednávku režimu. Popri náročnej a zdraviu škodlivej archívnej drine sa aktivizoval aj ako publicista, historik, pedagóg, organizátor vedeckých konferencií a člen viacerých odborných komisií, kde bol odborným po

radcom. S veľkou noblesou sa podieľal na odbornej príprave osláv 750. výročia povýšenia Trnavy na slobodné kráľovské mesto (1988), kde pripravil unikátnu výstavu archívnych skvostov k dejinám mesta. Mal prioritnú zásluhu na tom, že privilégium Bela IV. (z roku 1238) sa stalo národnou kultúrnou pamiatkou. Jeho zásluhou boli schválené atribúty mesta vrátane mestskej symboliky (erbu mesta). Publikoval stovky odborných štúdií, článkov a recenzií, redigoval a do tlače pripravil viacero publikácií (monografiu mesta 1988). Bolo celkom prirodzené, že si ho organizátori prvých porevolučných mítingov v Trnave (november – december 1989) pozvali na balkón divadla, kde tlmočil svoje predstavy o demokratickom usporiadaní pomerov v meste. Nastolil napr. požiadavku prinavrátiť Súsošie najsvätejšej Trojice – „Trojičku“ na námestie. Iba málokto vie, že to bol práve on, ktorý sa urputne bil a pričínil o to, aby sa Trnava stala univerzitným mestom. V roku 1991 spracoval spolu s úzkym tímom (prof. Dr. Félix J. Litva, SJ. a iní) výsostne odborné podklady, ktoré boli základom pre rokovanie NR SR a aj ministerstva školstva pri schvaľovaní procese obnovenia Trnavskej univerzity. Po nesmierne ťažkom politickom boji sa napokon podarilo univerzitu (1992) schváliť a zobrať ju v poslednom okamihu z rúk tých, ktorí si ju chceli neférovou privlastniť.

Druhým jeho životným dychom sa stala katedra histórie na Trnavskej univerzite, kde sa habilitoval na docenta, neskôr získal profesúru (1998) a prevzal vedenie katedry. Svoje úsilie venoval najmä historickým súvislostiam a dejinám Trnavskej univerzity (1635 – 1777). Za 15 rokov sa mu podarilo vychovať a odborne vystrojiť do života desiatky diplomantov histórie a mnohých doktorandov. Popri vedeckej a publicistickej práci vykonával úlohu ceremoniála a promotéra univerzity pri udeľovaní čestných doktorátov. Je spoluautorom latinských textov zakladajúcich dokumentov fakúlt univerzity. Redigoval viaceré dokumenty reprezentujúce nielen univerzitu, ale aj mesto Trnavu. Bol členom Slovenskej komisie pre udeľovanie hodností DrSc. a členom Vedeckej rady Trnavskej univerzity.

V roku 1998 mu vychádza reprezentačná publikácia *Mojej Trnave – K dejinám Trnavy a okolia* so stovkou jeho publicisticky atraktívnych a objavných príspevkov. Bol medzi prvými, ktorí z podnetu Ministerstva kultúry SR a Ministerstva vnútra SR mohli študovať v tajnom archíve a knižnici vo Vatikáne. Okrem iných prác mala širší európsky rozmer najmä jeho vynikajúca kniha *Ohlasy Francúzskej buržoáznej revolúcie na Slovensku*. Dokonca sa stal aj členom medzinárodnej napoleonskej spoločnosti. Jeho práce sú citované vo viacerých zahraničných subjektoch.

O čom nerád vraví, sú jeho ocenenia. A bolo ich neúrekom, domácich i zahraničných. Napokon i „jeho mesto“ Trnava a občania si ho v bimiléniovom roku uctili tým, že sa stal ešte za života osobnosťou storočia. Toto ocenenie prevzal od primátora Štefana Bošnáka v marci 2001. Napokon získal aj najvyššie štátne vyznamenanie, keď na Bratislavskom hrade z rúk prezidenta SR (2006) prevzal ako ocenenie svojho celoživotného diela *Pribinov rád III. tr.*

A vari na záver trochu osobne. Viem, že nemáš rád oslavné tóny ani pocty, ale v mene tých kolegov a priateľov i občanov tohto mesta, ktorí Ťa poznajú už mnohé roky, prijmi tieto skromné riadky uznania Tvojej práce a nesporných zásluh, ktoré máš na šírení dobrého mena mesta. Pretože patíš do tej vzácnej skupiny osobností, o ktorých sa dá úprimne povedať – za mnohé Ti vďačím(e).

Ad multos annos!
Peter HORVÁTH

Poštová pečiatka venovaná vynálezovi dobra

Organizátori 17. ročníka Dobrofestu po niekoľkoročnej prestávke znova potešia filatelistov a zberateľov tirnávík príležitostnou poštovou pečiatkou. V spolupráci s Filatelistickým klubom Trnava ju slávnostne predstavia a ponúknu záujemcom vo štvrtok 26. júna v Kine Hviezda na úvodnom koncerte Dobrofestu. Bude na nej portrét vynálezcu rezofonickej gitary – dobro Johna Dopyeru (1893 – 1988), ktorého pamiatke je tento medzinárodný hudobný festival venovaný. Návrh pečiatky vyhotovila známa výtvarníčka, maliarka a ilustrátorka Oksana Lukomská, pochádzajúca z Kyjeva na Ukrajine, ktorá už od roku 1992 žije na Slovensku. Prostredníctvom okružhlej poštovo-výtvarnej miniatúry si taktó organizátori spolu s návštevníkmi Dobrofestu pripomenú tohtoročné 115. výročie narodenia a 20. výročie smrti Johna Dopyeru a uctia jeho pamiatku.

Súťaž O cenu Slovenského učeného tovarišstva

Tohto roku sa v Trnave znova stretli víťazi literárnej súťaže O cenu Slovenského učeného tovarišstva. Slávnostné odovzdanie cien a diplomov jubilejného desiateho ročníka sa uskutočnilo 15. mája v Spolku sv. Vojtecha.

Súťaž organizuje Literárny klub Bernolák za podpory mnohých ďalších organizácií. Pôvodný LKB vznikol pri Dome kultúry ROH v Trnave a slávnostne bol otvorený začiatkom roku 1989. Činnosť vyvíjal už v roku 1988 rôznymi besedami so spisovateľmi, vychádzkami po stopách národných a literárnych dejateľov a návštevami divadelných predstavení.

Literárnu súťaž o Cenu slovenského učeného tovarišstva LKB vyhlásil v roku 1990 a s malou prestávkou trvá dodnes. Tohto roku hodnotila literárne práce komisia už po desiaty raz v zložení – Teodor Križka (predseda), Zlatica Matláková a Jozef Brunclík. Autori z Trnava a blízkeho okolia výrazne nezabodovali, čo dokazuje objektivnosť poroty, ktorá neodovzdala žiadne povinné percentá domácim autorom. V poézii začiatočníkov Elena Kollárová zo Špančie obsadila tretie miesto a u pokročilých taktiež tretie miesto Eva Jarábková-Chabadová z Trnava. Tretie miesto obsadil aj Ladislav Horváth v próze pokročilých.

Laureátkou súťaže sa stala a Cenu predsedu Trnavského samosprávneho kraja získala Katarína Džunková z Košíc, Cenu primátora mesta Trnava trnavský rodák Pavel Pollák z Popradu – Matejoviec, Cenu riaditeľa Spolku sv. Vojtecha Ján Kottra st. z Levíc a Cenu Matice slovenskej Imrich Jesenský z Čane. Celému podujatiu prospelo preloženie zo zimného mesiaca na máj, čo sa odzrkadlilo aj na účasti ocenených z celého Slovenska.

Účastníkov prijal primátor mesta Štefan Bošňák a poklonili sa pri pomníku Antona Bernoláka. Okrem primátora boli hosťami podujatia zástupcovia Trnavského samosprávneho kraja, Matice slovenskej, Bernolákovej spoločnosti, spisovateľ Ladislav Švihran a Rev. Juraj Kadlec z Kanady.

Víťazné práce prezentovali známi recitátori – Hilda Micháliková a Jozef Šimonovič. Nechýbala spomienka na výročie založenia LKB, hodnotiaci seminár a voľná tribúna. Podujatie pripravila a moderovala PhDr. Adriena Horváthová. Novinkou, v duchu zámerov pôvodného LKB, bola literárna turistika. Cieľom bol Naháč a spomienka na Juraja Fándlyho, tajomníka SUT, Dobrá Voda a poklona Jánovi Hollému a účasť na 17. ročníku súťaže v prednese poézie a prózy žiakov základných škôl v Kátlovciach.

Margita KÁNIKOVÁ

Naše mesto a osobnosti v archíve rozhlasu

Oživené spomienky absolventiek trnavskej dievčenskej školy zo stretnutia po päťdesiatich piatich rokoch

V našom cykle sme sa venovali najmä osobnostiam z oblasti kultúry, no zvukový archív Slovenského rozhlasu v sebe skrýva aj celý rad iných záznamov o ľuďoch a udalostiach. Niektoré môžu byť na prvý pohľad alebo pre nezainteresovaného človeka nezaujímavé. Až dovedy, kým nenasaje atmosféru udalosti, ktorá sa mu s odstupom rokov vynára v zvukovej podobe...

Možno aj vás oslovia oživené spomienky zo stretnutia absolventiek Odbornej školy pre ženské povolania v Trnave po päťdesiatich piatich rokoch, ktoré vysielal rozhlas v relácii Kontakty 1. júla 2002.

Moderátorka a autorka relácie Lýdia Mrázová v úvode relácie pripomenula, že pri zrode tohto typu škôl stála Živena, ktorá ich budovala od roku 1919, vzdelávala ženy, aby „...slovenské dcéry vzdelali sa na mravné, súce pilné hospodyne a horlivé dcéry vlasti a národa.“ Tieto absolventky končili v roku 1947 v čase okružného dvadsiateho výročia založenia školy. Lýdia Mrázová bola na ich stretnutí. Relácia sa začala ozvučenou poznámkou o rodinnej škole. Úvod patrilo spoločným návratom absolventiek a ich príchodu do Trnavy. Jedna z nich, Jana Dobrovodská, potvrdila i kvality svojej pamäte a hneď zarecitovala báseň. Po zvukovom prípitku sa začali vynárať spomienky na časy, keď ich posmešne nazývali „knedlíkárky“, či „gulášárky“. Prezývka nebola veľmi spravodlivá, lebo mali v škole oveľa viac predmetov. Jedným z dôležitých a obľúbených bolo šitie. Vlastné modely predvádzali v roku 1947 na módnjej prehliadke. Eleonóra Plehlová-Kusendová vtedy predvádzala šaty do zamestnania a nostalgicky si po rokoch zaspomínala: „To bol akoby ľanový materiál, jedno vrečko bolo v hornej časti šiat a druhé v dolnej časti. Látka bola tmavomodrá. Cez to prechádzali mašle. Bola som strémovaná, keď som išla na pódium, doteraz si na to pamätám. Mali sme úspech, lebo tam sme šili rôzne veci, šaty, župany, kostýmy a posteľnú bielizeň. Osobné veci, keďže sme si ich šili na seba, sme museli aj predvádzať. Módnja prehliadka bola spojená so zábavou. Šila som dosť rada, ale najradšej som mala pedopsychológiu, teda náuku o dieťati. V zamestnaní nám tá škola neplatila, musela som si urobiť ešte ekonomickú. Využila som to v rodine. Bolo to ešte pred rokom 1948, neskôr sa takéto školy nedali veľmi uplatniť.“

Na otázku redaktorky, či to bola škola profesionálnej manželky, odpovedá: „Mali sme vynikajúcu riaditeľku, učiteľky, okrem varenia a šitia sme tam mali literárne predmety, bolo to všeobecné vzdelanie, ale tým, že sa režim zmenil, nám tú školu neuznávali.“

Jozefína Kaisová-Andelová síce na verejnej módnjej prehliadke žiadny model nepredvádzala, ale vynahradiť si to inak: „Robili sme všelijaké neplechy v škole, obliekali sme sa do dievčenského i chlapčenského, jedna bola chlapec, iná dievča. Aj nás prichytili učitelia, mali sme akurát na sebe košeľe a pyžamo. Každá jedna bola s tým spokojná, čo sa v tejto škole naučila. Využila som najmä to, že som sa naučila variť. Robila som vedúcu školskej jedálne, takže som bola s tým v kontakte. Až do dôchodku. Najradšej si spomínam na triednu, bola veľmi zlatá.“

Alžbeta Zavadilová-Hamadová sa na prezývku „vareškárky“ len uškrnula, pretože život jej pripravil zaujímavý zápletku. „Hovorili nám knedlíková univerzita, najmä nám to pripomínali naši rovesníci, čo chodili na obchodnú akadémiu. Mysleli si to isto podľa obsahu štúdia. Ja som tam išla len preto, že som veľmi rada šila. Dokonca aj teraz to, čo mám na sebe, som si ušila. Každá sme dostali výučný list a možnosť otvoriť si svoju živnosť. Presedlala som na iné remeslo, bola som učiteľka. Paradoxne, manžela som mala práve absolventa obchodnej akadémie, práve z tých, ktorí nám posmešne hovorili

o knedlíkovej univerzite. Aj som mu to dala neskôr pocítiť, no v tom pozitívnom slova zmysle. Dnes si práve moju kuchyňu veľmi cení. Keď sa takto stretávame, spomíname najmä na tie veselé chvíle, a na to, že sme, babky, ešte tu.“

Edita Sidorová-Horváthová si spomenula aj na nejaké tie študentské nezbednosti. Najprv si v pamäti vybavila módnú prehliadku spred päťdesiatich piatich rokov. „Bolo to v Imperiáli, mala som biele bodkované šaty, štvorcový výstrih a vyšité červeným. Odvtedy, ako som skončila školu, stále šijem, potom som si robila aj ďalšie školy, a teraz ešte chodím do školy, univerzity tretieho veku – študujem poľnohospodárstvo a kvetinárstvo. Pamätám sa, že chlapci, čo chodili do obchodnej akadémie, chodili s nami poza školu. Keď mali mať ruštinu, bola to zväčša prvá hodina, tak sme išli do parku pri stanici. My sme sa vyhovorili na meškanie vlaku, no chlapcov prešiel smiech, keď v parku zrazu počuli – Zdrávstevujte – a objavil sa profesor ruštiny. (smiech)“

Pokiaľ ide o bezstarostnosť, bývalá študentka Emília Machová sa priznala aj k jednej z neresti zo študentských čias: „My sme chodili takto von s chlapcami z poľnohospodárskej školy. Bývali sme u mníšok, uršulíniek. Našou nerestou, ale aj gymnazistiek, bolo už od pätnástich rokov fajčenie. Vtedy nebola na toaletách voda, aby nezamrzla. Tak sa nosila vo vedrách. Neraz nás tam mníška pristihla pri fajčení, keď nosila vodu. Celá škola vedela o tom, čo schovávam pod posteľou (smiech). Naša mama chovala husi, kačice, prasiatka – a tak si všetci pamätajú na jaternice, klobásky a mäso. To som mala pod posteľou. Lebo u tých mníšok sme dostali rascovú polievku. Aby sme neboli hladné, tak sme museli mať aj takého zásoby. Ale niekedy varili dobre. Aj som sa tam ja ako luteránka naučila prežehnávať. Najradšej som mala, keď mníšky robili šulanky, béleše. Kamarátky vedeli o tom tajomstve pod posteľou, no mníšky sa to nikdy nemohli dozvedieť. Potom, v roku 1949, som z Trnavy odišla do Bratislavy. Spolupracujem s ÚLUV-om a moje výrobky chodia do celého sveta, robím zo šúpolia i s modrotlačou, už som urobila aj päťtisíc bábič.“

Marta Malichová porovnávala generácie študentov kedysi a dnes. „Bolo to ťažšie, dnešná generácia sa s tou našou nedá porovnávať. Museli sme viac poslúchať, dnes je to uvoľnenejšie.“

Viera Šlahorová-Chorváthová sa na módnej prehliadke producovala v šatách na varenie. „Viem, že sme museli predvádzať aj biele zásterky. Mne sa zvlášť nechcelo ísť do tejto školy, rodičia si to priali, ale nakoniec sa mi to v živote zišlo. Mala som pätnásť. V Trnave som chodila dva roky, potom som prešla do Bratislavy.“

Jana Dobrovodská, recitátorka z úvodnej časti, spomínala, že nielen šitie bolo to dôležité, ale aj to, čo si zo školy odniesla. Dostala sa k vychovávateľstvu: „Moji rodičia práve vtedy zomreli, takže som nemala iné východisko, len ísť do školy. Bola som zvyknutá chodiť na berný úrad, keďže sme zostali s bratom neploetí. Známy som šila, robila som aj kurzy šitia po okolitých dedinách, v Špačinciach, v Opoji, na Páci, v Novej Vsi.“

Cecília Radočáková-Režnáková pripomenula ďalšiu dôležitú súčasť vzdelania absolventiek tohto povolania. „Máme výučné listy, takže sme si mohli otvoriť módný salón. Veľa nás tu však je, čo sme sa dali na pedagogický smer, ja som si urobila v Trnave pedagogické gymnázium a učila som aj na prvom a druhom stupni. Veľa dievčat malo predstavu, že sa vydá a bude robiť domácu paniu. My sme mali v tom čase modernejšie názory, ja zastávam názor, že variť, šiť a vychovávať deti by mala vedieť každá žena. A pritom je predpoklad, že bude zamestnaná. Rodinná škola nás presne k tomu učila, zorganizovať si prácu.“

Mária Havelová-Hornáková priniesla na stretnutie vzácne medovníkové srdiečko spred 55 rokov. „Je na šnúrke a na špendlíčku. Vtedy sa robili také srdiečka, ktoré sa špendlíkom zapichli blízko ku sako. Ja som mala chlapca, ktorému som ho priplá. A zostali sme spolu niekoľko desiatok rokov.“

Stretnutie absolventiek ženskej obchodnej školy malo nielen svoj sentimentálny rozmer. Relácia umožnila porovnávať možnosti vzdelávania v čase tesne po druhej svetovej vojne s dneškom. Napriek pozitívnej energii, ktorá išla z účastníčok, si poslucháč všimol istú nostalgiiu z premárneného absolutória školy a nemožnosti širšieho využitia poznatkov z nej v dôsledku zmeny politickej situácie v roku 1948.

Martin JURČO

Pramene:

Štúdio Kontakt. Maturantky po 55-tich rokoch, absolventky trnavskej dievčenskej školy. Vyrobila Odborná redakcia aktuálnej publicistiky Slovenského rozhlasu. Aut. L. Mrázová, vys.: 1. 7. 2002, Archív zvukových dokumentov Slovenského rozhlasu v Bratislave, sign. AFC 88 / 1-1, čís.: 12 611.

Bra3

autori: Richard Fajnor, Mr. Bra, Marek Kvetan
Galéria Jána Koniarka, Kopplova vila
kurátor: Vladimír Beskid

Výstavný projekt pod názvom BRA3 predstavuje trojicu slovenských umelcov Marka Kvetana, Richarda Fajnora a ich spoločníka Mr. Bra, ktorí sa programovo zaoberajú výskumom fungovania výtvarného trhu, kultúrnych inštitúcií, umelcov a zmeny ich identity.

Kľúčovú rolu v projekte zohráva imaginárny umelec Mr. Bra (rok narodenia 2000), ktorý reflektuje účinkovanie galérie ako mnohvrstevnú štruktúru. Nerealizuje výstavu v galérii, ale prezentuje galériu samotnú, interpretuje jej „odvrátenú“ stranu, jej zázemie, správu, priestory, a pod.

Tento hybridný umelec ukazuje galerijnú inštitúciu v polohe kultúrneho kríženca rozličných rovín, záujmov a vkusov. Mr. Bra prenáša kanceláriu riaditeľa o poschodie vyššie a vytvára jej komplexnú rekonštrukciu, ukazuje predošlú realizáciu svojho obytného priestoru v synagóge GJK (Bra. 3. 1. 2005), prezentuje svet samotných zamestnancov galérie v podobe medializácie kolektívu na bilborde, ukázkou ich stretnutí a výletov mimo pracoviska, zviditeľnením ich výtvarných diel z rodinného prostredia aj drobných predmetov a suvenírov z kancelárií, a pod.

Fajnor s Kvetanom dotvárajú tento seriál intervencií, nalomenia a zneistenia galerijného priestoru. Ide predovšetkým o drobné zásahy, posuny a málo rozpoznateľné zmeny v celkovom kontexte. Fajnor vstupuje do hry s podivným ornamentom elektroinštalácie na hlavnej stene, osvetlením zadnej strany výstavného panelu, antikvárnymi diapozitívami z výletu za umením a „kukátkovým“ videom. Kvetan prináša velebné brúsené sklo do neónov vo vstupnej haly, bohato vyrezávané tuctové dvere, svetelnú rampu na podlahe, nejasné popiskovanie v galérii...

Výstava BRA3 je tak siedmym pokračovaním projektu Mr. Bra, bola pripravovaná špeciálne pre konkrétny priestor Kopplovej vily GJK. Zároveň je pokračovaním v galerijnej koncepcii mapovania súčasných tendencií a programov umelcov trnavského regiónu (Marek Kvetan, nar. 1976 v Piešťanoch, Richard Fajnor, nar. 1965 v Skalici), ktorí výrazným spôsobom prispeli k formovaniu aktuálnej výtvarnej reči na slovenskej scéne aj v medzinárodnom kontexte. Výstava potrvá do 15. júna 2008.

Viac na www.gjk.sk, www.bra.org, www.kvetan.net, www.fajnor.net
Vladimír BESKID

Meno Ján Siváček je spojené aj s Trnavou

Slovenská kultúrna verejnosť si pripomína nedožitú 80. narodeninu hudobného skladateľa Jána Siváčka. Je významnou osobnosťou swingovej generácie slovenskej modernej populárnej hudby. Po maturite študoval v Bratislave právo, potom kompozíciu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Je zakladateľom medzinárodného festivalu Bratislavská lýra.

Ján Siváček a Ľuboš Novotný

V období normalizácie mal sčasti znemožnené autorské pôsobenie, krátko pracoval aj vo vydavateľstve Opus. Ako hudobník už začiatkom 50. rokov založil vlastnú swingovú skupinu, potom sa kapela spojila s orchestrom Kolektív 51, prevzal jeho vedenie a rozšíril ho na bigband. Ako autor napísal celý rad hitov známych od 50. rokov – Ty nie si môj typ, Orfeus a Eurydika, Je máj, či Hvezdárove schody a i. Jeho piesne súťažili okrem Brati-

slavskej lýry aj na Olympiáde piesní v Aténach, na festivale v Tokiu. Písal aj piesne vyššieho populáru, tanečné suity, skladby pre detský zbor a kompozície pre dychový orchester. Ján Siváček je tiež autorom dvoch slovenských piesní, ktoré sa stali známymi aj v českom kultúrnom prostredí – Je máj a Ako mám žiť bez teba. Skladbu Ako mám žiť bez teba naspievala Eva Pilarová a úspešne s ňou vystúpila na Bratislavskej lýre 1966. Po augustových dňoch sa dobrovoľne vzdal funkcie riaditeľa Lýry – a potom pracoval zväčša na poli hudobnej osvety.

Málokto však vie, že meno Jána Siváčka je spojené aj s Trnavou. „Iniciátorom bol iste niekto z mestského domu osvety, bol v kontakte s Trnavou, aj keď bolo treba poradiť, mal rád trnavských muzikantov. Spolupracoval aj s trnavskou skupinou Pramene. Z ich spolupráce vznikla dokonca i pesnička na text Ernesta Weidlera Keby všetky deti sveta. Chodil sem napríklad na metodické semináre pre amatérskych hudobníkov,“ spomína na stretnutia s Jánom Siváčkom trnavský hudobník Ľuboš Novotný. „Bol predseda poroty na súťaži Trnavský škovránok. Zhodou okolností som ho niekedy v roku 1965 alebo 1966 vyhral. Po chvíľke odmlky sme sa stretli koncom sedemdesiatych rokov. Robil som na osvetovom stredisku a Janko nám pomáhal v inštruktážach a metodických dňoch pre hudobníkov. Písal napríklad partičelá táng, poliek známych slovenských autorov. Začal ma potom pozývať do rôznych porôt. Prvý dôvod oslovenia možno ani neviem, ale dajako sme si začali rozumieť.“

Aj keď bol medzi Ľubošom Novotným a Jánom Siváčkom vekový rozdiel, porozumeli si ľudsky i hudobným pohľadom. „Rozprával mi, ako vybavoval Cliffa Richarda na Bratislavskú lýru, ako chodil po svetových festivaloch. Zaujímavé je, že začiatkom päťdesiatych rokov mal český herec Vlasta Burian zakázané účinkovať, našiel

si útočisko na Slovensku, Janko Siváček sa ho ujal a robil so svojím orchestrom estrády. Obdivoval som ho aj pre jeho teoretický pohľad na populárnu hudbu, veď v jeho rukopise je aj syntetické dielo o dejinách európskej populárnej hudby.“

Žiaľ, s Trnavou menom je spojená aj náhla smrť Jána Siváčka v decembri 1987, napriek tomu, že v mnohých prameňoch sa ako miesto jeho úmrtia uvádza Bratislava. „Janko Siváček, zomrel v Trnave. Bol práve seminár o populárnej hudbe v Dolnej Krupej. Pri slovku nonartificiálna hudba sa zaplietol a odpadol. Na druhý deň nad ránom skončil. Bola to aj pre populárnu hudbu veľká tragédia, lebo práve on by bol v ťažkých porevolučných rokoch ten typ na manažerstvo populárnej hudby. Mal rozľad, ktorý mu i mnohí závideli,“ spomína Luboš Novotný.

Martin JURČO, foto: archív LN

Smotánka z „lepšej trnafskej spoločnosti“

Bolo to pred viac ako štyrmi desaťročiami, keď známa trnavská figurka Fero Čas sám seba pravidelne mlátil v šenku U Bínovského na Ulici 9. mája. Po stávke s ľubovoľným záujemcom sa postavil na miesto, ktoré považoval za najlepšie pre divákov a zeval srdcervúcim hlasom: „Takto sme za druhej svetovej bili fašistovi!“. Potom si takú treskol pravačkou cez hubu, že spadol ako podťatý na naolejovanú drevenú palubovku. Za túto naturálnu ukážku násilia bral honorár vo výške jedného piva. Po niekoľkých pivách sa už, správne naolejovaný, nevládal mlátiť, a tak sa staval s hosťami, že si za pivo vopchá do nosa dvadsaťpäťhaliernik. Na ilustráciu vtedajších hodnôt a mier treba poznamenať, že československý hliníkový dvadsaťpäťhaliernik mal priemer asi dvadsaťpäť milimetrov a dalo sa zaň tri minúty telefonovať z mestskej telefónnej búdky. Tak si Fero Čas strčil mincu do nosnej dierky, a potom ju nemohol vytiahnuť. Vzhľadom na fakt, že jedno desaťstupňové pivo vtedy stálo približne 1 korunu a 10 halierov československých, si hneď mohol ku svojej výhre v stávke prirátať takmer dvadsaťtri percent. Vedel, že táto pekná sumička je v nose dobre uložená na horšie časy.

Svoj obchodný talent uplatňoval aj vo vzťahu k môjmu psovi Harymu. Bol to nádherný vlčiak, ktorý často preskakoval našu vyše dvojmetrovú železnú bránu s ostrými pichliacmi navrchu, aby aj on mohol zísť do šenku U Bínovského, kde mu ako štamgastovi vždy niečo dali pod zub. Fero Čas, ak sa mu darilo, zvyčajne predal niekomu Haryho za pár pív a rumov. Samozrejme, že na raňajky bol Hary už doma, a potom, po fláme, drichmal v búde ako bundáš až do obeda. Otec to chcel zaraziť, a tak Hary raz vyfasoval obojok s dlhou kovovou reťazou. Na druhý deň ráno sme ho našli bez známok života, obeseného na drevenom plote zo susedovej strany.

Zvesili sme ho, položili na novučičku červenú deku a išli s bratom Mišom (mal prezývku Ivan), do záhrady kopať hrob. Kopali sme a slzami kropili miesto posledného odpočinku milovaného zvera. Vo finále sa k nám zrazu niekto pridala a hrabal v jame ako blázon... Samozrejme, že to bol Hary. Otec ho už nikdy nepriviazal a Fero Čas z neho profitoval ďalej. A nielen z neho. V ten večer, keď k nám prišiel, aby zistil, ako sa má jeho psí obchodný partner, mu moja mama, ktorá bola pôvodným povoláním zdravotná sestrička, pinzetou vytrhla z nosa dočasne uložené percentá čistého zisku zo stávky aj s pár chlpmi navyše.

Fero vychutnával silný pocit uspokojenia z výsledkov svojho podnikania. V eufórii pri domácom otcovom vítku nám potom prezradil, že sa v šenku Stará pošta (dnes už neexistuje a na mieste, kde stál, je teraz parkovisko pri Bernolákovej bráne), občas stretáva s výnimočnými osobnosťami. „Víte, paničenka, posledne sme tam boli na pive, samá lepšia trnafska spoločnosť... Já, Viktor Krumpál, Sitajka, Advokát chudobných a Matičiar.“

Z „lepšej spoločnosti“ som poznal všetkých. Nieкого viac, nieкого menej. Viktor Krumpál býval v šesťdesiatych rokoch v malej kutici v historickom dome na Zele-nom rínku s vchodom priamo z ulice. Nemohol sa síce chváliť takým obchodným talentom ako Fero Čas, ale aj on mal pevný rebríček hodnôt. Raz v jeho kutici horelo. Prvé, čo ratoval, boli pokrývky na hrnce, ktoré s veľkým rachotom a krikom vyhadzoval na ulicu. Na jednom maškarnom plese v Závodnom klube Revolučného odborového hnutia Kovosmalt v „Kolónii“, ktorá vtedy bola najlepšie udržiavanou časťou Trnavy, sa obliekol za stavané keramické kachle. Keď mu niekto otvoril dverka na prikladanie, zbadal Viktorov holý zadok.

Jeho očividný zmysel pre dramatický efekt bol vo zvláštnom súlade s tvorivými zá-mermi vtedajšej strany a vlády. Dom, v ktorom Viktor býval, už nestojí. Spolu s iný-mi historickým domami musel ustúpiť budovateľskému nadšeniu. Keď dnes niekto vstúpi na Trojičné námestie v centre najstaršieho slovenského kráľovského mesta, na jeho mieste zbadá betónový pamätník socializmu – Dom kultúry Tirnavia.

O Sitajke veľa informácií nemám. Viem iba to, že voľakedy nazývali rieku Parná pred Hrnčiarovcami Veľký Sitaj. Malý Sitaj tiekol tam, kde stojí starý mlyn, ale voda tam už roky rokúce netečie. Keď som bol malý, pýtal som sa dedka z Hrnčiaroviec, ako som sa vlastne dostal na svet. „Plával si v koši po Veľkom Sitaji. Vylovili sme ťa, a už si náš,“ povedal mi vtedy. Možno tam predo mnou plávala aj Sitajka...

Advokát chudobných bol zasa typ so sociálnym cítením. Chcel nasýtiť masy chu-dobných. Moja mama vtedy pracovala vo výrobní oblátok na Kollárovej ulici, za ktorou bola aj trnavská sódovkáreň. Keď bola nočná zmena, advokát chudobných si tam občas cez otvorené okno pýtal oblátky pre chudobných. Mama mu tajne zopár cez okno podala a on okamžite zahorel spravodlivým hnevom: „Týmto mám nakrmiť chudobu?!“ Rozhorčene tresol oblátky o chodník, podupal ich a s nadávkami, ktoré by papier neuniesol, odišiel nocou hľadať štedrejšieho sponzora.

Matičiar vtedy chodil po slávnom trnavskom korze v teplákovvej súprave, cvičkách a poľovníckom klobúku s pierkom. Občas zaútočil na nič netušiacich okoloidúcich: „Kedy bola založená Matica slovenská?“ Každý bol zaskočený, aj kto vedel, nesti-hol reagovať. Matičiar netušil, že o štyridsať rokov neskôr na základe podobného nápadu vznikne televízna relácia, ktorej divácky úspech sa bude zakladať na ne-odolateľnom potešení nad hlúpostou iných. Aj Matičiarovi to robilo dobre, keď mal aspoň na okamih „navrch“. Takto sa mu nejaký čas darilo uvádzať ľudí do rozpakov, kým to nepokazil Jožo Móric, ktorý mu bez mihnutia oka odpovedal: „4. augusta 1863!“ Zaskočený Matičiar skamenel s ovisnutou sánkou. Po tejto prehre na čas z korza zmizol. Začal chodiť do „starej polikliniky“ na Kollárovej ulici. Tam skromne postával a tváril sa, že sa modlí. Starú polikliniku navštevovali najmä ženy. Prichá-dzali aj z okolitých obcí, v krojoch, so sedemdesiatimi sukňami a s nošami na chrb-toch. Matičiar akože nezištne pomáhal vykladať ženám a babkám noše na chrbát, prípadne sa ponúkol, že nošu zanesie na stanicu alebo až domov, na dedinu. O čosi

neskôr som ho už vídal síce v teplákoch a cvičkách, ale v kombinácii so zánovným sakom a širákom, a ešte neskôr v širáku, kompletnom obleku a v poltopánkach.

S Ferom Časom som sa ešte stretol približne v roku 1963. Šli sme práve s partiou zo Sokolských chát na Rozbehy cez Bojkovú, kde stojí dodnes zariadenie pre dospe-
lých s mentálnym postihnutím. Čas naťahoval ku mne ruky cez mreže brány a úpel:
„Chlapče, prosím ťa, zober ma odtiaľto, veď tu sú blázni...“.

Povedal som mu, že teraz to nejde, ale že zistím, čo sa dá urobiť. Netušil som, že ho vidím naposledy.

Prišiel som opäť o dva týždne. Povedali mi, že Fero Čas medzitým zomrel. Nevie-
m, ako sa v skutočnosti volal. Prezývku Čas dostal ako kolportér novin Čas... Nevie-
m ani, či leží na cintoríne v Rozbehoch, kde sú pochovaní aj ľudia z Bojkovej a dodnes
som si nie istý, či tam naozaj patril. Veď figurky z „lepšej trnavskej spoločnosti“
Fero Čas, Maticiar a Advokát chudobných by iste v máločom zaostali za niektorými
úspešnými príslušníkmi súčasnej „smotánky“, ktorých, pokiaľ viem, nikto nikam
nezatvára. Ani medzi mentálne postihnutých. Marián MRVA

Oslava tridsaťročného jubilea TTL

Naša maratónska štafeta štvrtá v partnerskom maďarskom meste Szombathely

■ **TRNAVSKÍ STRELCI SA NESTRATILI** – Slovenský Rím je už dlhé roky známou baštou špor-
tovej streľby na Slovensku v brokových disciplínach trap a skeet. Potvrdila to aj tohtoroč-
ná Grand Prix Slovakia v lokalite Štrky. Tamojšie Národné strelecké centrum videlo kva-
litné výkony slovenských reprezentantov, ktorí vyrástli na svetovú elitu práve v Trnave
a teraz sú v príprave na blížiaci sa olympijský Peking. V trape triumfoval Marián Kovačó-
cy (134 bodov) pred Romanom Gesem (130). Spoločnú súťaž žien a mužov v skeete vyhral
Litovčan Ronaldas Račinskas (144) pred naším triom Danka Barteková (143) – Štefan
Zemko (142) – Andrea Stranovská (141). Dvojité trap sa stal korisťou maďarského strelca
Richarda Bognára (185) pred domácim Filipom Prajom (177).

■ **TIRNAVIA MÍTING AJ S PRIMÁTMÍ DOMÁCICH** – Mestský atletický štadión Antona
Hajmássyho patrilo 17. mája tretej časti seriálu Grand Prix Slovensko 2008. Slávi-
tický štáb, pod taktovkou Ing. Vladimíra Gubrického, zaprezentoval 209 štartu-
júcich. Naprázdno nevyšli ani domáci atléti. Najkvalitnejší výkon dosiahol, podľa
očakávania, kladivár usporiadajúcej Slávie, Libor Charfreitag. Bronzový medailista
z lanských MS pricestoval domov iba niekoľko hodín pred otvorením mítingu. Vo
svojom vrhačskom batohu si priviezol dve prvenstvá z brazílskych mítingov (78,17 m
v Uberlandii a 79,42 m vo Fortaleze), znamenajúcich plný počet 20 bodov do World
Athletics Tour. Strastiplný let zo zámoria sa podpísal Na rybníku pod neprekonanie
osemdesiatky, napriek tomu Liborov víťazný pokus 75,46 m bol vôbec najlepším vý-
konom trnavského sviatku kráľovnej športov. Z prvenstva sa tešili aj ďalší domáci
atléti: Juraj Schir vyhral 400 m za 49,51 s, Ondrej Puškár (obaja AK Slávia) v sólo
behu na 1 500 m dosiahol sľubných 4:00,68 min a Branislav Puvák (ŠAK SPŠ) ne-
našiel premožiteľa na 400 m cez prekážky (56,88 s). Medzi ženami dva razy trium-
fovala Ivona Tomanová (guľa 11,70 m, disk 48,75 m) a Petra Švecová vyhrala beh
na 400 m (58,01 s). V rámcových pretekoch žiakov na 60 m bol najrýchlejší Tomáš
Budinský (všetci Slávia) časom 7,56 s.

■ **MASOVÝ TENISOVÝ TURNAJ** – Občianske združenie Trnavská tenisová liga, pod vedením svojho predsedu Ing. Pavla Dienera, zorganizovalo 17. a 18. mája na dvorcoch 1. TC šiesty ročník turnaja neregistrovaných hráčov vo štvorhre. Vydarený príspevok do vienka jubilujúcej TTL, oslavujúcej svoje tridsiatiny, napísalo sedemnásť dvojíc. Semifinálové výsledky: Vadrna, Polák – Bíly, Vranovič 6:4, 2:6, 6:10; P. a M. Vépyovci – Horváth, Jánošík 7:6, 4:6, 10:7. Pohár primátora mesta Trnavy získal Bíly s Vranovičom. Na ich finálových raketách zostali Vépyovci po setoch 6:1, 6:2.

■ **SÚKENNÍKOVI ZVERENCI PRVÍ V LODŽI** – Mesto Trnava sprostredkovalo mladým spartakovcom turnajový štart u našich severných susedov. Tohtoroční haloví vicemajstri SR (ročník narodenia 1993) sa stali víťazmi kvalitne obsadeného futbalového turnaja v Lodži. Úspešní zverenci Igora Súkenníka (ako hráč mal na konte vyše 200 zápasov v najvyššej domácej súťaži) najskôr oskalpovali poľský Zaglebie Lubin (4:0), v druhom vystúpení si poradili s reprezentáciou ukrajinskej metropoly Kyjev (3:0) a v záverečnom súboji remizovali 3:3 s usporiadajúcim UKS SMS Lodž. Trnavským nádejam patrilo v konečnej tabuľke 7 bodov (10:3), druhý Lubin získal 4 b. (3:5), tretí SMS Lodž 3 b. (6:6) a poslední skončili Kyjevčania (1 b., 2:7). Dvaja Trnavčania si odniesli osobitné ceny. Filipa Tomoviča vyhlásili za najlepšieho hráča turnaja, kým Miroslav Sedlák vyhral súťaž kanonierov (4 góly). „Noví partneri zo Szkoły mistrzostwa sportowego v Lodži, sláviacej 10. výročie svojho vzniku, pripravili podujatie na vysokej úrovni. Našu výpravu ubytovali vo štvorhviezdičkovom hoteli. Pre mojich mladých zverencov bol pobyt v Poľsku nezabudnuteľným zážitkom. Tešíme sa, že severným susedom budeme ich pohostinnosť môcť oplatiť pri podobnom mládežníckom podujatí v Trnave, v našom jubilujúcom kráľovskom meste,“ dodal tréner Súkenník. Ďalšia pozvánka prišla predstaviteľom mestskej radnice pre starších dorastencov. Partnerské poľské mesto Zabrze očakáva úspešných spartakovských zverencov Milana Malatinského na 8. ročníku Memoriálu Ernesta Pohla. SKS Gwarek Zabrze chystá tento turnaj na 14. a 15. júna.

■ **CENNÝ ÚSPECH TRNAVSKÝCH MARATÓNCOV** – Výber mesta Trnavy, jediný zo SR, skončil štvrtý v absolútnom poradí 15. ročníka štafetového maratónu štvorčlenných bežeckých družstiev v uliciach partnerského maďarského mesta Szombathely. Štart a cieľ jubilejného bežeckého festivalu bol priamo v historickom centre 80-tisícovej metropoly, na krásne zrekonštruovanom hlavnom námestí. Klasickú maratónsku trať bežalo v nedeľu 18. mája dovedna 41 štafiet z Nemecka, Rumunska, Slovenska a Maďarska. Vytrvalci sa striedali po dvoch kilometroch. Každý bežec postupne absolvoval päť okruhov. Trnavčania – v zostave Ján Fáber, Ľuboš Ferenc, Tomáš Kopčík, Štefan Lehen – do samého záveru urputne bojovali o bronzový stupienok s rumunskými atlétmi z Hunedoary. Naším vytrvalcom napokon chýbalo na tretí stupienok 29 sekúnd. Celkový primát získala maďarská štvorica Alpine (2:05:17). Trnavským dlhotratiarom sa cieľové stopky zastavili na 2:13:27 h. Víťazný pohár sme však prevzali za hodnotenie štafiet s vekovým súčtom nad 140 rokov. Mesto Trnava pre svojich maratóncoV zabezpečilo prepravu mikrobusedom, kým starostliví domáci hostitelia všetkým zahraničným partnerom uhradili ubytovanie a stravu.

Pestrá ponuka športových pozvánok

Najstaršia gymnastická súťaž, Pohár starobylej Trnavy, chystá na 7. júna 40. ročník

■ **ĎALŠIE DVE KOLÁ CYKLISTICKEJ LIGY** – Milovníci úzkych galusiek v našom meste sa môžu v júni prihlásiť na ďalšie dve pokračovania 14. ročníka originálnej Trnavskej cyklistickej ligy. Aj s finančnou dotáciou mestského magistrátu organizuje dlhodobú súťaž pre všetkých záujemcov agilný CK Generali Trnava. V stredu 4. 6. o 17.00 h sa pelotón zoradí na štarte v obci Borová. Okruh meria 23,5 km a povedie cez Budmerice, Štefanovú, Doľany a Dlhú. O týždeň neskôr rozdá štáb pod vedením Mariána Hlbockého deviatu bodovú kolekciu. Z Nižnej povedie trať cez Kátlovce, Dechtice a Chtelnicu (dĺžka okruhu 15,5 km). Staršie kategórie aj tentoraz zvýhodnia bonifikáciou vo výslednom čase.

■ **DEVÄŤ KRAJÍN NA GYMNASTICKÝ FESTIVAL** – Trnavskí slávisťi chystajú už 21. kapitolu Gym-festivalu. Tradičné súperenie v športovej gymnastike žien, junioriek a žiačok tentoraz priláka do Mestskej športovej haly popredné reprezentantky ČR, Chorvátska, Indonézie, Maďarska, Nemecka, Poľska, Slovinska, Turecka a SR. Tradičné medzinárodné preteky sa začnú v sobotu 7. júna o 11.15 h Slovenským pohárom A-kategórie žiačok. Jubilejný, 40. ročník Pohára starobylej Trnavy (2-členné žiacke tímy) príde na rad o 14.20 h. Ide o najstaršiu gymnastickú súťaž na Slovensku. Od 17.00 sa diváci môžu tešiť na medzinárodný šampionát SR (ženy, juniorky). Finále na jednotlivých nariadeniach zakončí trnavský gymnastický víkend v nedeľu 8. 6. od 10.00 h. Najlepší ženský výkon ocenia organizátori ako víťazný v hodnotení Memoriálu Jána Nováka staršieho. Podobná pocta – za Memoriál Vojtecha Schöna, ďalšej nezabudnuteľnej legendy tohto olympijského športu – čaká na autorku vrcholnej juniorskej zostavy.

■ **DRÁHOVÍ GOLFIGISTI V JÚNI DO TRNAVY** – Národné minigolfové centrum na trnavskom sídlisku Družba privíta v sobotu 7. (o 10.00 h) a v nedeľu 8. júna (o 9.00) kompletnú slovenskú elitu v dráhovom golfe. Súperiť bude o šiestu edíciu prvligových bodov miešaných družstiev. Po 5. kole je na čele poriadna tlačienica. Vedúca štvorica MTGK Brezno, GK Bankov Košice, 1. MTGC Prievidza a domáci ŠK Adara 2000 má na konte zhodne po 20 bodov. Piaty je GK Trnava (18), šiesty GK Bratislava (17) a siedmy Classic Košice (1). V predošlej ligovej konfrontácii v Bratislave excelovali obhajcovia majstrovského titulu z trnavskej Adary. Jej mužská dvojica Ladislav Derzsi (186 úderov) – René Šimanský (189) kraľovala v hodnotení jednotlivcov, kým medzi seniormi ich napodobnili kluboví kolegovia Michal Putnoky (186) a František Drgoň (214). Zo žien obsadila Lenka Tarandová 2. miesto (260), rovnako aj Silvia Tarandová (310), obe GK Trnava, v hodnotení junioriek. Potvrdia trnavskí dráhoví golfisti výbornú formu aj pred domácim publikom na Ulici Juraja Slottu?

■ **TURNAJ PARTNERSKÝCH MIEST** – Najpopulárnejšia loptová hra sa u nás teší obľube aj na masovej úrovni. Areál zdravia v trnavskej štvrti Modranka privíta vo štvrtok 19. júna o 9.30 h účastníkov 17. kapitoly medzinárodného futbalového turnaja pracovníkov mestských polícií a mestských úradov. Tradičné podujatie o Pohár primátora mesta technicky realizuje štáb na čele s náčelníkom MsP v Trnave Mgr. Igorom Kelešim, ktorý stojí pri kormidle tohto družobného zápolenia od samého

zrodu. V technickej realizácii turnaja je po celý čas jeho pravou rukou Pavol Boďa. Vlni zostala putovná trofej v domácej vitríne, strieborní skončili partneri z Hodoína, tretí boli hostia z poľského mesta Zabrze.

■ **FUTBALISTI DO VIENKA JUBILEA** – Svoj príspevok do športového programu osláv 770. výročia povýšenia Trnavy na slobodné kráľovské mesto sa chystá vložiť aj FK Lokomotíva. Na 21. a 22. júna pripravuje kvalitne obsadenú konfrontáciu starších žiakov, narodených po 1. januári 1993. Mestský športový areál na sídlisku Družba uvidí po oba dni od 9.00 h súperenie nádejí z piatich štátov. Do A-skupiny zaradia Gisors (Francúzsko), Smolensk (Rusko), Bruntál (ČR) a domácu Lokomotívu. B-skupinu vytvorí štvorica: Trutnov (ČR), Rokitnica (Poľsko), Dubnica nad Váhom a výber ZsFZ.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Cez Trnavu z Atén do Peking

...a bude tu olympiáda! Keď sme boli deťmi, zvyčajne sme počítali čas očakávania podľa toho, koľkokrát sa ešte vyspíme. Hádám to tak robí aj dnešná mládež, ak áno, máme pre ňu „našepkávačku“ – ešte dvadsaťdvakrát sa vyspia a bude tu ich olympiáda. Olympiáda detí a mládeže s medzinárodnou účasťou KALOKAGATIA 2008.

Keď bola v roku 1991 v Trnave oživená starogrécka myšlienka „kalokagatie“ vyjadrujúcej spojenie telesnej dokonalosti s duševnou krásou a ľudským dobrom, bolo skôr úprimným želaním iniciátorov, než rysujúcou sa novou skutočnosťou, jej rozšírenie medzi najširšie vrstvy školskej mládeže. Želanie sa však veľmi skoro splnilo. V prvom rade prijalo túto mládežnícku olympiádu, svojim spôsobom svetový unikát, ktorý ocenil pri návšteve v roku 2000 aj dnešný predseda MOV Jacques Rogge, za svoju mesto Trnava. Tým sa vytvorili podmienky na to, aby už od roku 1992 sa zmenila na celoslovenskú a potom aj medzinárodnú. V roku 1994 sa ako jedno z desiatich podujatí na svete uskutočnila pod patronátom Medzinárodného olympijského výboru.

Máme teda v Trnave byť na čo hrdí. Už po desiaty raz, ak berieme do úvahy aj úvodný nultý ročník, zaplaví Trnavu mlad. Slávnostné otvorenie KALOKAGATIE 2008 sa po viacročnej pauze opäť uskutoční na Futbalovom štadióne Antona Malatinského. V pondelok 23. júna o 10. hodine dopoludnia postupne vpochoduje na jeho plochu okolo dvoch tisícok mladých účastníkov nielen športových, ale aj kultúrnych súťaží, ktorí sa do týchto „olympijských hier pre deti a mládež“ zapojili. Spolu s nimi sa v otváracom ceremoniáli, ktorý vyvrcholí vztýčením olympijskej zástavy a zapálením olympijského ohňa, predstavia aj naši významní olympionici v sprievode mnohých čestných hostí, osobností športového i spoločenského života.

Mladí športovci budú súťažiť v atletike, vo futbale, volejbale, basketbale, hádzanej, stolnom tenise, športovej streľbe, vybijanej a znova v špecifickej loptovej hre jagent. V rámci športových súťaží sa uskutoční aj gymnastický štvorboj a žiaci i žiačky základných škôl budú súťažiť v malom futbale. Ukázkové športy budú tenoraz nohejbal, baseball a vodné pólo. Samozrejme, že nebude chýbať ani maratón, ten sa vo verzii malého maratónu (4 200 metrov) pobeží počas slávnostného otváracieho ceremoniálu ulicami Trnavy.

Tak, ako už sa stalo dobrým zvykom, táto mládežnícka olympiáda nezostane iba medzi starobylými trnavskými hradbami, aj keď aj ona chce prispieť k výnimočnej atmosfére 770. výročia povýšenia Trnavy na slobodné kráľovské mesto, ale jej podujatí budú účastní aj v Modranke, Hrnčiarovciach, Horných Orešanoch, Piešťanoch, Seredi, Skalici,

Senici i v Moravancoch nad Váhom. Tam všade sa uskutočnia v dňoch 23. až 25. júna 2008 viaceré športové súťaže.

Prekvapenie pre Trnavčanov sľubujú kultúrne súťaže, resp. ich vyhodnotenie, a najmä prezentácia víťazných prác. Uskutočnia sa totiž v novo zrekonštruovanom západnom krídle trnavskej radnice, ktoré by malo mať týmto svoju neoficiálnu premiéru pred mestskými oslavami. Tu sa predstavia víťazi výtvarnej ligy o Memoriál Heleny Kociánovej, žiaci a študenti vlastnou literárnou tvorbou i najlepšie slovenské školské časopisy. Historické priestory radnice budú zároveň aj miestom vyhodnotenia školskej súťaže vo fair play. Vyhlasovateľmi olympiády sú v spolupráci s Ministerstvom školstva SR o.z. Kalo-kagatia na Slovensku, ďalej Slovenský olympijský výbor, Slovenská asociácia športu na školách a Mesto Trnava. Verme, že to budú aj jeho obyvatelia, čo sa svojou srdečnosťou a ústretovosťou prichínia o to pravé olympijské ovzdušie, aby nielen medailisti, ale všetci účastníci KALOKAGATIE od nás odchádzali s tými najpríjemnejšími dojmami.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Trnava sa opäť chystá dobyť tatranské Rysy

Všetko nasvedčuje tomu, že cykloturistická nonstop jazda z Trnavy do Vysokých Tatier, pod končiare Rysov, sa športovej a najmä cyklistickej verejnosti dostala hlboko pod kožu. Svedčia o tom mnohé pravidelne sa opakujúce otázky či už prostredníctvom internetu, cez kamarátov i osobne, majúce jediného spoločného menovateľa. A to nie otázku či bude, rozumej cyklojazda, ale kedy, ako a kde sa možno prihlásiť. Je to pre organizátorov z TJ Elán Trnava potešiteľný fakt, že toto najstaršie a zároveň najnáročnejšie cykloturistické podujatie berie športová verejnosť ako viac menej samozrejmú. Takže iba niekoľko základných informácií: podujatie sa uskutoční v dňoch 30. júla až 3. augusta 2008 pod patronátom primátora mesta Trnava Štefana Bošňaka.

Tentoraz okrem športovej zložky vo svojej prvej časti opäť pripomína cestu trnavskej posádky do Slovenského národného povstania, no zároveň je venovaná aj 770. výročiu povýšenia Trnavy na slobodné kráľovské mesto. Slávnostný začiatok cyklojazdy bude už tradične pred pamätníkom trnavskej posádky na Univerzitnom námestí v stredu 30. júla podvečer. Po skrátenej noci naň nadväzuje ostrý štart na druhý deň ráno o 3.45 h. To preto, že pred účastníkmi bude vyše 300 kilometrov dlhá náročná trať cez Hlohovec, Topoľčany a pohorie Vtáčnik na Pohronie. Po zástavke v Horných Hámroch bude pokračovať cez Zvolen a Banskú Bystricu až na Čertovicu, aby prišla záverečná, vysokotranská časť. V nej čaká na účastníkov ďalšia náročná časť, Štrbské Pleso, po ktorej nasleduje podvečerný dojazd do táborska v Tatranskej Lomnici, do EUROCAMPU FICC. To bude vo štvrtok 31. júla.

Na ďalšie dni, 1. – 3. augusta, je pripravený individuálny program, samozrejme, športového charakteru. Už tradične to býva výstup na vrchol Rysov, prípadne Kriváňa, vysokohorská turistika, či cyklistický objazd Vysokých Tatier a, samozrejme, športové súťaže v táborsku. Pre aktívnych účastníkov budú pripravené cyklistické dresy v trnavských farbách aj s logom podujatia a mestského výročia i príležitostné tričká. To okrem iného. Aj tentoraz v prípade záujmu pripraví organizátori turistický autobus, ktorý dopraví záujemcov o čosi pohodlnejšie pod Tatry, do cykloturistického táborska. Informácie sú na webe (www.trnava-rysy.szm.sk). Ďalšie možno získať prostredníctvom členov organizačného štábu na telefónnych číslach 0949 449 704 a 0903 207 298. Je len samozrejme, že prvým predpokladom účasti je vyplnená, odovzdaná a zaplatená prihláška.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Holuby v meste

Začiatkom roka 2008 sa na pôde Mestského úradu v Trnave uskutočnilo stretnutie medzi zástupcami MsÚ a spoločnosti Agropodnik, a.s. Trnava. Stretnutie bolo iniciované zo strany jej predstaviteľov a dôvodom bolo upozornenie na potenciálne premnoženie holubov v meste, pričom sa firma odvolávala na vlastnú skúsenosť so zvýšeným výskytom v jej areáli. Na stretnutí bola dohodnutá ďalšia spolupráca a predstava vhodného riešenia v prípade, ak sa toto upozornenie ukáže ako opodstatnené.

Pri tejto príležitosti sa mesto Trnava obracia na vás – obyvateľov – so žiadosťou, aby ste sa v rámci čistoty prostredia a starostlivosti o Vaše zdravie aktívne zapojili do tejto spolupráce.

Ako? Stačí, ak si v nasledujúcich mesiacoch budete vo svojom okolí viac všímať zdržovanie sa týchto operencov a v prípade podozrenia na výskyt zvýšeného množstva oznámili svoje zistenie s lokalizovaním miesta na tel. čísle 033/32 36 205 (kontaktná osoba Ing. Hrubý) alebo e-mailom na adresu miroslav.hruby@trnava.sk.

Monitoring potrvá približne do konca augusta 2008 a na základe jeho výsledkov pristúpi mesto k ďalšiemu riešeniu. O výsledkoch zistení budú obyvatelia informovaní v dostupných miestnych médiách (Novinky z radnice, www.trnava.sk, MTT, skrinky VMČ).

Ing. Miroslav Hrubý, riaditeľ Správy kultúrnych a športových zariadení v Trnave

Urob krok k dospelosti – príď darovať krv

Národná transfúzna služba SR Trnava v spolupráci s Mestom Trnava a Územným spolkom Slovenského Červeného kríža vás pozýva na Svetový deň darcov krvi – Urob krok k dospelosti, ktorý sa uskutoční 13. júna 2008 od 8.00 do 11.00 na radnici na Hlavnej ulici 1. Podmienky na darovanie krvi je vek od 18 do 65 rokov, hmotnosť nad 50 kg, pred odberom je vhodná diétna večera, v deň odberu ľahké raňajky, suché pečivo, veľa tekutín. Tešíme sa na stretnutie s vami.

Recepty zeleninových jedál z Dní zdravia

Kancelária Zdravé mesto Trnava v spolupráci s Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity vyhlasujú IV. ročník súťaže: Recepty zeleninových (bez-mäsitých) jedál – Dni zdravia 2008. Cieľom súťaže je obohatiť jedálny lístok Trnavčanov o menej známe jedlá zo zeleniny a ovocia.

Výhercov súťaže vyhlásime na Dňoch zdravia a spolu s receptami uverejníme v našom časopise. Desať úspešných účastníkov získa knižnú odmenu. Recepty zasielajte na adresu: prof. MUDr. B. Chmelík, Trnavská univerzita, Univerzitné nám. 1, 918 43 Trnava (alebo bchmelik@truni.sk) najneskôr do 16. júna.

Opekaná letná zelenina

Potrebuje: olivový olej, červenú cibuľu, paradajky, cukiny, baklažán, farebné papriky, cesnak, rozmarín, bazalku, čierne korenie, soľ.

Do žiaruvzdornej nádoby potretej olejom ukladáme pokrúpanú zeleninu, vsunieme strúčiky cesnaku, rozložíme halúčky rozmarínu, lístky bazalky, okoreníme a mierne solíme. Pokvapkáme olejom. Pečieme do zlatista. Podávame s čiernym chlebom a pohárom červeného vína.

*Do súťaže Dni zdravia 2007 na recepty zeleninových jedál zaslal čitateľ J. T. z Trnavy
Pripravuje: MUDr. Bohumil Chmelík*

Galéria Jána Koniarka

Kopplova vila

■ Bra3

autori: Richard Fajnor, Marek Kvetan

do 19. júna

Výstava dvoch kľúčových regionálnych umelcov strednej generácie

Synagóga – Centrum súčasného umenia

■ Ján Baláž: NOV 650

Inštalácia mladého slovenského výtvarníka.

4. 6. – 13. 6. 2008

Západoslovenské múzeum

HLAVNÁ BUDOVA, Múzejné nám. 3

Expozície:

Archeológia, Gotická Trnava, História mesta, Ázijské umenie, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčína, Ľudový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát

■ KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS

expozícia z historických zbierok

■ ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – TRNAVSKÝ

ZBERATEĽ, nová expozícia

■ SAKRÁLNA EXPOZÍCIA

nová expozícia

Výstavy:

■ SALÓN 2008

Bienále najnovšej tvorby členov Združenia výtvarných umelcov Západného Slovenska
Vernisáž 18. júna o 17.00 h, výstava potrvá do konca augusta

■ VELJKO MIHAJLOVIČ

Výstava srbského grafika
Vernisáž vo štvrtok 26. júna o 16.00 h, výstava potrvá do konca augusta

■ MIKULÁŠ SCHNEIDER TRNAVSKÝ

UMELEC NÁRODA, do konca roka 2008

■ ZAVIATE ČASOM

Výstava skamenelín z paleontologickej zbierky múzea, do 18. januára 2009

■ TRADIČNÁ SLOVENSKÁ SVADBA NA DOLNEJ ZEMI

Výstava zo zbierok SNM v Bratislave do 6 júna

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Secesná väzba na knihách zo zbierok historickej knižnice ZsM

Podujatia:

■ Z HISTÓRIE LETECTVA NA SLOVENSKU

Výstava počas Národných leteckých dní v Piešťanoch 14. – 15. 6. 2008

■ LETNÁ ŠKOLA KLASICKÝCH ŠTÚDIÍ 2008

Podujatie v spolupráci s Trnavskou univerzitou
29. júna – 3. júla 2008 (30. júna – nočný sprievod expozíciami hlavnej budovy múzea)

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

Expozície:

PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNÉHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

■ WILLIAM SCHIFFER

ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA expozícia

■ AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE

Dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

■ ZOOLOGIA, BOTANIKA, GEOLÓGIA V ODBORNEJ LITERATÚRE Z HISTORICKEJ KNIŽNICE

do 31. augusta 2008

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

■ **3. júna o 10.00 h**

PREČO ČÍTAME

Prednáška pre mamičky a tvorivá dielňa pre deti v cykle Maličká a mamičky
Mama klub na Limbovej ulici v Trnave

■ **12. júna o 13.00 h**

DIELO WILLIAMA SHAKESPEARA v hudbe a vo výtvarnom umení

Vernisáž najkrajších výtvarných prác študentov Gymnázia Jána Hollého v Trnave
Hudobné oddelenie KJF, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

■ **13. júna o 18.00 h**

PREKLIATA TRNAVSKÁ SKUPINA

Prezentácia knižnej novinky Ľubomíra Feldeka
Divadlo Jána Palárika v Trnave – štúdio

■ **19. júna 2008**

CELOSLOVENSKÁ ČÍTAČKA DETÍ

Projekt propagácie kníh a čítania podporila Oľga Feldeková. Celý deň sa bude čítať v priestoroch hypermarketu na Veternej ulici, pokúsime sa o zápis do knihy rekordov. Podujatie zamerané na podporu Linky detskej istoty pri SV UNICEF

■ **20. júna od 13.00 do 18.00 h**

21. júna od 8.00 do 14.00 h

LETNÁ BURZA KNÍH

V spolupráci s Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov
Záhrada KJF v Trnave, Rázusova 1

■ **23. júna o 10.00 h**

HĽADÁ SA KRÁĽ ČITATEĽOV

Finálová súťaž pre deti o titul Kráľ čitateľov
Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave

Divadlo Jána Palárika

veľká sála

5. štvrtok 19.00 ■ **DODO ŠOŠOKA DRUMS AND PERCUSSION ACUSTIC MUSIC**

6. piatok 10.00, 19.00 ■ **BALKÓN**
VEREJNÁ GENERÁLKA, PREDPREMIÉRA
Zrkadlová sieň

7. sobota 19.00 ■ **BALKÓN, PREMIÉRA**
Zrkadlová sieň

9. pondelok 10.00, 14.00 ■ **GAŠPARKO**, tanečná rozprávka, SĽUK Bratislava

10. utorok 19.00 ■ **BALKÓN** – Zrkadlová sieň

11. streda 19.00 ■ **TRUTH STORY**

12. štvrtok 19.00 ■ **CYMBELIN**

13. piatok 10.00 ■ **OSTROV OBJAVOV**

14. sobota 18.00 ■ **BALET – TANEC – BALET** – Súkromné tanečné konzervatórium Dušana Nebylu

15. nedeľa 18.00 ■ **BALET – TANEC - BALET**
Súkromné tanečné konzervatórium D. Nebylu

17. utorok 10.00 ■ **800 MÍĽ PO AMAZONKE**

18. streda 19.00 ■ **BALKÓN** – Zrkadlová sieň

19. štvrtok 19.00 ■ **MANŽELSKÉ HRY**

20. piatok 10.00 ■ **BUDKÁČIK A DUBKÁČIK**
19.00 ■ **VŠETKO O MUŽOCH**

21. sobota 18.00 ■ **VO VÍRE TANCA A BALETU** – Súkromná ZUŠ pri Štúdiu baletu Dušana Nebylu

22. nedeľa 18.00 ■ **VO VÍRE TANCA A BALETU** – Súkromná ZUŠ pri Štúdiu baletu Dušana Nebylu

24. utorok 10.00 ■ **INKOGNITO**

16.30, 19.30 ■ **VELKÉ ILÚZIE** – RADOŠINSKÉ NAIVNÉ DIVADLO, Bratislava

25. streda 10.00 ■ **PEKIELKO A ANJELÍNKA**
19.00 ■ **BALKÓN** – Zrkadlová sieň

26. štvrtok 19.00 ■ **AMERIKA**

štúdio

13. piatok 18.00 ■ **PREKLIATA TRNAVSKÁ SKUPINA**, prezentácia knihy Ľubomíra Feldeka

16. pondelok 19.00 ■ **PLEŠATÁ SPEVÁČKA**

17. utorok 19.00 ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA**

23. pondelok 19.00 ■ **LISY MILENE** – DERNIÉRA

LUMEN 2008 medzinárodný festival gospelovej hudby 6. – 7. júna

Motto: Light in the city – Svetlo v meste

Podujatie je súčasťou osláv 770. výročia slobodného kráľovského mesta Trnavy

■ 6. júna – piatok

Amfiteáter

16.30 Sv. omša

Trojčinné námestie

18.00 Otvorenie festivalu Lumen

18.15 Tretí deň

19.15 Out of Control

20.15 Vyhlásenie výsledkov Lumen

Newcomer 2008

20.30 The 29th Chapter

22.00 Delirious?

00.00 DJ Andy Hunter

Amfiteáter

00.00 Tanečné divadlo ATak – zloDej

■ 7. júna – sobota

Amfiteáter

9.00 Sv. omša

Trnavská univerzita,

Materiálovotechnologická fakulta STU

11.00 – 13.00 Prednášky

Amfiteáter

14.30 Víťaz súťaže Lumen Newcomer 2008

15.15 Janais

16.00 Trinity Group

16.45 Christallinus

Trojčinné námestie

17.00 Lámačské chvály

17.45 Saleziáni

18.45 Timothy

19.45 GK Real

21.00 BlueTree

22.15 Four Kornerz

Amfiteáter

00.00 Slávnostné ukončenie festivalu,

polnočná sv. omša za mestá

Kalokagatia – Centrum voľného času

■ MOJA TRNAVA

Výtvarná výstava žiakov ZŠ, študentov SŠ a dospelých pri príležitosti 770. výročia udelenia kráľovských výsad mestu Trnava v priestoroch Kalokagatie – CVČ na Streleckej 1 – do konca júna

■ INTERNET PRE VEREJNOSŤ

Každý štvrtok od 13.00 do 16.00 h v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici 1

■ MESTSKÉ PRÁZDNINOVÉ TÁBORY

7.7. – 11. 7., 14. 7. – 18. 7., 21. 7. – 25. 7., 28. 7. – 1. 8., 4. 8. – 8. 8., 11. 8. – 15. 8., 18. 8. – 22. 8.

V týchto termínoch organizuje Kalokagatia – CVČ v spolupráci s mestom Trnava cez letné prázdniny mestské tábory pre deti. Denné pobyty detí v tábore sú od 7.30 do 16.30 h. Prihlášku si môžete vyzdvihnúť v Kalokagatii – CVČ na Streleckej 1. Náplňou letných táborov sú výlety do okolia Trnavy, návštevy hradov, zámkov, kúpalísk a rôzne zábavné súťaže. Informácie na tel. číslach: 32 36 697, 32 36 696, 32 36 694, web: cvc.trnava.sk

■ POČÍTAČOVÉ KURZY

pre mládež a dospelých v pondelok, utorok, stredu, štvrtok od 9.00 h v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici

■ 7. júna

TURISTA ROKA – vyhodnotenie celoročnej športovej súťaže mladých turistov

■ 11. júna o 13.00 h v kine Hviezda

VYHODNOTENIE VÝTVARNÝCH A LITERÁRNÝCH SÚŤAŽÍ školského roku 2007/2008

■ MAMA KLUB

Pozývame vás do obnovených priestorov Mama klubu v K – CVČ na Limbovej 4. Otvorené v pondelok, utorok a štvrtok od 9.00 do 12.00 h a poobede od 15.00 do 18,00 h

■ 16. júna o 13.00 h na radnici

Vyhodnotenie TRNAVSKÝCH ŠPORTOVÝCH HIER Vyhodnotenie TIRNAVIA TROPHY – kultúrnych súťaží

Informácie: kalokagatia@post.sk, cvc.trnava.sk,
tel. 3236697

DNI ZDRAVIA 2008

20. – 21. júna 2008

13. ročník

Tak a je to tu! Opäť myslíme na vaše zdravie, chceme vám pripomenúť, že prevencia je najlepší lekár, chceme vám poradiť, pomasírovať vás, potešiť pekným programom a stráviť s vami čas na čerstvom vzduchu, odpovedať na otázku, či máte vo vašej studni neškodnú vodu, či je zelenina v poriadku, ukázať vám, že aj telesne a duševne postihnutí ľudia sú medzi nami a dokážu vytvárať krásne veci. Už trinásť ročník Dní zdravia nám intenzívne klopká na dvere. Je pripravený pre vás, tak si ho užite, nájdite si v jeho ponuke, čo potrebujete a keď vám niečo bude chýbať, dajte nám vedieť.

Piatok 20. júna

Trnavská radnica

♥ 8.00 – 16.00 h

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave – vyšetrenie cholesterolu a cukru z kvapky krvi odobratej z prsta na Reflotróne (nalačno), meranie tuku, vyšetrenie pre fajčiarov smokerlyzerom

♥ 8.00 – 16.00 h – poradenské služby: životné prostredie, hygiena a výživa detí, choroby z povolania, infekčné ochorenia, proti drogám, proti fajčeniu

♥ 8.00 – 16.00 h – odber vzoriek vody a zeleniny

♥ 8.00 – 11.00 h – **Daruj krv** – odber krvi (Národná transfúzna služba SR v Trnave)

Trojčinné námestie

FLÓRA PORADŇA

♥ 9.00 – 12.00 h, 12.30 – 15.30 h, 16.00 – 17.00 h meranie cholesterolu

♥ 9.00 – 18.00 h prezentácia firiem, predaj výrobkov zdravej výživy

♥ 10.00 h Tancujeme pre zdravie – Kalokagatia CVČ

♥ 10.30 h **SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE DNÍ ZDRAVIA**

♥ 10.35 h Tancujeme pre zdravie – Kalokagatia CVČ

♥ 12.00 – 16.00 h **SPOJME SPOLU ZÁCHRANÁRSKU REŤAZ** – praktické ukážky záchranskej práce

♥ 16.00 h Tanečná škola WELCOME, Trnava (štandardné, moderné a latinské tance)

♥ 16.20 h Klub tanečného športu Tirnavia

♥ 16.40 h Orientálne slniečko (detské orientálne tance)

♥ 17.00 h Brušné tance Al Sahira (orientálne tance)

♥ 17.15 h Športový klub CHAN DAO KUNG FU Slovakia (ukážky KUNG FU z Kláštora SHAO-LIN, TCHAJ – TI TCHUANU)

Základná umelecká škola M. Schneidera Trnavského

♥ 10.00 – 16.00 h **poradenské služby, meranie osteoporózy** – MUDr. Elena Ďurišová

♥ 9.00 – 18.00 h – ukážky klasickej masáže, fyzikálnej terapie, liečebnej telesnej výchovy – študenti Strednej zdravotníckej školy v Trnave

Hlavná ulica (pešia zóna)

♥ 9.00 – 18.00 h meranie krvného tlaku, zásady prvej pomoci

Sobota 21. júna

Trnavská radnica

♥ 8.00 – 12.00 h **Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave** – vyšetrenie cholesterolu a cukru z kvapky krvi odobratej z prsta na Reflotróne, meranie tuku – vyšetrenie fajčiarov smokerlyzerom

♥ 8.00 – 12.00 h poradenské služby ako v piatok

♥ 8.00 – 12.00 h – odber vzoriek vody a zeleniny

Hlavná ulica

♥ 8.00 – 12.00 h meranie krvného tlaku

Trojčinné námestie

♥ 8.00 – 11.00 h Meranie cholesterolu firmou Comm, s. r. o. – Flóra

♥ 8.00 – 12.00 h prezentácia firiem, predaj výrobkov zdravej výživy

**Základná umelecká škola
M. Schneidera Trnavského**

♥ 9.00 – 12.00 h poradenské služby, meranie osteoporózy – MUDr. Elena Ďurišová

♥ 09.00 – 12.00 h – ukážky klasickej masáže, fyzikálnej terapie

♥ 23. – 26. júna (pondelok až štvrtok) od 8.00 do 10.00 h

V poradenskom centre podpory zdravia na Halenárskej 23 v Trnave je možnosť vyšetrenia a individuálneho poradenstva pre tých, ktorí neboli vyšetrení počas Dní zdravia.

**DÚHOVÝ DVOR
podujatie v rámci Dní zdravia**

20. júna – piatok

♥ 10.00 h otvorenie podujatia – BIBIANA ONDREJKOVÁ

♥ 10.10 h Prihovor primátora Ing. Štefana Bošnáka

♥ 10.20 h Kultúrny program detí a mládeže rôznych špeciálnych škôl a zariadení Trnavy a okolia

♥ 10.40 h Vystúpenie hosťa programu ALANA MIKUŠEKA

♥ 11.00 h Kultúrny program detí a mládeže špeciálnych škôl a zariadení Trnavy a okolia

♥ 11.30 h OBLOHA PLNÁ ŽELANÍ – vypúšťanie balónov

♥ 14.00 h SILÁK EMIL – spektakulárne divadlo Slanina – vstúpenie plné zábavy so zapojením obecnstva

21. júna – sobota

♥ 9.00 – 12.00 h Predaj ručne vyrobených upomienkových predmetov v stánkoch pred radnicou

♥ 10.00 – Hudobné vystúpenie

Na kolesách proti rakovine

18. júna o 10.00 pred radnicou

Celoslovenská kampaň na podporu boja proti rakovine spojená s koncertom a verejnou zbierkou. Jedinou podmienkou účasti je prejsť vytýčenú trasu na akomkoľvek kolesovom dopravnom prostriedku – bicykel, kolieskové korčule, trojkolka, kolobežka, fúrik, skateboard, vozík pre telesne postihnutých, atď. Svojím vystúpením prídu účastníkov podporiť aj deti zo základných a špeciálnych škôl a hudobná skupina Mike and friends.

Oslavy 140. výročia hasičského zboru v Trnave

14. júna na Hlavnej ulici, Trojičnom námestí a ihrisku FK Lokomotíva Trnava

9.00 h Sprievod profesionálnych a dobrovoľných hasičov s hasičskou technikou po pešej zóne okolo radnice na Trojičné námestie

9.30 h Ukážky z činnosti Hasičského a záchranného zboru v Trnave a Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR na Trojičnom námestí

14.00 h XIV. ročník medzinárodnej súťaže v hasičskom športe O POHÁR PRIMÁTORA MESTA TRNAVA na ihrisku FK Lokomotíva Trnava

Organizátori:

Mesto Trnava v spolupráci s Okresným výborom Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR v Trnave a Okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru v Trnave

Program kina Hviezda

1. – 2. 6. ■ VÁCLAV
17.30 a 19.30 h
3. 6. ■ FILMOVÝ KLUB
4. – 5. 6. ■ 10 000 PRED KRISTOM
17.30 a 19.30 h
6. – 9. 6. ■ JUMPER
17.30 a 19.30 h
10. 6. ■ FILMOVÝ KLUB
11. – 12. 6. ■ DENNÍK PESTÚNKY
17.30 a 19.30 h
13. – 16. 6. ■ TÚŽBA, OPATRNOŠŤ
PREMIÉRA, 17.00 a 20.00 h
17. – 21. 6. NEPREMIETAME
22. - 24. 6. ■ MUZIKA
22. a 23. 6. o 16.30 a 18.30 h, 24. 6. iba o 16.30 h
22. – 23. 6. ■ NOC PATRÍ NÁM
20.00 h
24. 6. ■ FILMOVÝ KLUB
25. – 26. 6. ■ IRON MAN
17.30 a 19.45 h
27. – 30. 6. ■ TAKOVÁ NORMÁLNÍ RODINKA
17.30 a 19.30 h

DETSKÉ PREDSTAVENIA

31. 5. – 1. 6. ■ MEDVEDIE SRDCE
7. – 8. 6. ■ ATLANTÍDA: TAJOMNÁ RÍŠA
14. – 15. 6. ■ VLADÁROVA NOVÁ TVÁR
21. – 22. 6. ■ ALVIN A ČINPUNKOVIA
27. – 29. 6. ■ HORTON

8. júna o 18.00 h

v Galérii Jána Koniarka

BRADLAN (Slovensko)

TERVAKOSKEN MIESKUORO (Fínsko)

Koncert mužských speváckych zborov

Podujatie pod záštitou predsedu TTSK

Ing. Tibora Mikuša

Building na Rybníkovej pozýva

3. júna o 19.30 h – COFFEE HOUSE

– pridte si posediť pri výbornej káve
z celého sveta a popočúvať jazzový
klavír

FILMOVÝ KLUB – NAKO TRNAVA

www.naoko.sk

3. 6. o 18.00 h ■ MAJSTER ŠARKANOV
3. 6. o 20.00 h ■ ZABITIE JESSEHO JAMESA
ZBABELCOM ROBERTOM FORDOM
10. 6. o 18.00 h ■ OBČAN HAVEL
10. 6. o 20.00 h ■ POSLEDNÝ ŠKÓTSKY KRÁL
24. 6. o 18.00 h ■ GOYOVE PRÍZRAKY
24. 6. o 20.00 h ■ POKÁNIE

PROGRAM PRÍRODNÉHO KINA

Začiatok všetkých predstavení o 21.30 h

1. 6. ■ TAKOVÁ NORMÁLNÍ RODINKA
2. – 3. 6. ■ POSLEDNÁ LÉGIA
4. – 5. 6. ■ 10 000 PRED KRISTOM
6. – 8. 6. ■ LUMEN – FESTIVAL GOSPELOVEJ HUDBY
9. – 10. 6. ■ HORY MAJÚ OČI – 2
11. 6. ■ VOTRELEC VS. PREDÁTOR – 2
12. – 13. 6. ■ SWEENEY TODD: ČERTOVSKÝ
HOLIČ Z FLEET STREET
14. – 15. 6. ■ LET'S DANCE – 2
16. – 17. 6. ■ MEDVÍDEK
18. – 19. 6. ■ VRATNÉ LAHVE
20. 6. ■ SVATBA NA BITEVNÍM POLI
21. 6. ■ VYSTÚPENIE SKUPINY OLYMPIC
22. 6. ■ SVATBA NA BITENVÍM POLI
23. – 24. 6. ■ IRON MEN
25. 6. ■ ONCE
26. – 28. 6. ■ DOBROFEST – TRNAVA 2008
29. – 30. 6. ■ TAKOVÁ NORMÁLNÍ RODINKA

26. júna o 20.00 h

Divadelné štúdio DISK Trnava

PLAZENIE

Autori: B. Uhlár a kol. DISK

Režisér: Blaho Uhlár

Inscenácia je voľným rozjímaním
o neurčitosti, nejasnosti
a nekonkrétnosti. Hlas sa používa
skôr pre zvuk ako pre význam a ani
dynamický či statický pohyb hercov
nepomáha nič vyjasniť a zrozumiteľniť

RADNIČNÉ HRY 2008

30. júna – 2. júla na nádvorí radnice

30. júna – pondelok

16.00 – 17.00 h

MŠ na Hollého ulici v Trnave

17.30 – 18.30 h Chodúľoví šibali

20.00 – 22.00 h SND Bratislava

Victor Haim: VALČÍK NÁHODY

Na javisku sa vedľa seba ocitnú anjel a mŕtva žena.

Mŕtva žena na polceste medzi životom a smrťou, v tej predsieni neba či pekla, ktorej – poučení tradíciou – radi

hovoríme očistec...

réžia: Lubomír Vajdička
účinkujú: Zuzana Fialová
a Ľuboš Kostelný

1. júla – utorok

16.00 – 17.00 h Kalokagatia –
Centrum voľného času

17.30 – 19.00 h Creative shows Bratislava
PIRÁTSKA ODYSEA

Rozprávková fantázia pre deti aj dospelých o putovaní dvoch večne stroskotaných pirátov na najzáhadnejšie ostrovy, aké svet ešte nevidel a zemeguľa ešte nepočula...

20.00 – 21.00 h

Umelecké združenie SPEVÁCI

G. P. Pergolesi: LA SERVA PADRONA
(Slúžka paňou)

baroková komická opera
účinkujú:

Uberto: Peter Ďurovec – bas

Serpina: Helena Szabóová – soprán

Vespone: Ladislav Tiscler

2. júla – streda

15.30 – 16.30 h SLIEZSKE DIVADLO
mesta Zabrze

17.00 – 18.00 h Divadlo HAFF
Roman Féder: JEDEN & JEDEN
predstavenie pre deti

18.30 – 19.30 h MÚZY MUZIKÁLU
najznámejšie muzikálové piesne
v podaní Veroniky Kozákovej a Lenky
Rakárovej

20.00 h

RADOŠINSKÉ NAIVNÉ DIVADLO

Stanislav Šteпка:

ŠTEDRÝ DIVADELNÝ VEČER

réžia: Juraj Nvota

hudba: Ján Melkovič

Netradičný autorský večer

malých vyznaní o veľkých snoch.

Kabaretný divadelný večer ponúka

v dynamickej javiskovej koláži

to najlepšie a najatraktívnejšie

z repertoáru Radošinského naivného
divadla

Sprievodné podujatia:

maľovanie na tvár, tvorivé dielne pre
deti, živé divadelné sochy

DOBROFEST – TRNAVA 2008

medzinárodný hudobný festival – 17. ročník

Štvrtok 26. júna

19.00 h – Kino Hviezda

ÚVODNÝ KONCERT FESTIVALU

MEANTIME (SK)

DAVE GOODMAN (CAN)

STEEL GUITAR WIZARDS BAND (USA/FR) – Ken Emerson, Claude Langlois & Freddie Roullette

14.00 h – Dom hudby

TVÁROU V TVÁR

(stretnutie s hviezdami Dobrofestu)

Ken Emerson (USA), Freddie Roullette (USA),

Claude Langlois (FR), Dave Goodman (CAN),

Bert Deivert (USA)

16.00 h – radnica

KONCERT PRE FAJNŠMEKROV

BERT DEIVERT & JANNE ZANDER (USA/SWE)

DAVE GOODMAN (CAN)

Piatok 27. júna

16.00 h – Trojičné námestie

DOBRO NA KORZE

(koncertná pozvánka na večerný program)

finalista Bluegrass Jamboree Slovakia 2008 (SK),

Slidin' Tom B (DE), Bottleneck John (SWE),

Christian Prechtl (A),

17.30 h – Amfiteáter

finalista Bluegrass Jamboree Slovakia 2008 (SK)

KOSTA & THE O' BROTHERS BAND (SLO/HR)

GRASS COUNTRY DRIVE (SK, CZ)

LACO DECZI CELLULA NEW YORK & Peter

Szabados (USA/SK)

MATCHING TIES (USA/GB/DE)

COP (CZ)

18.00 h – Amfiteáter

SOŇA HORŇÁKOVÁ BAND (SK)

BLUES STATION (CZ)

POUTNÍCI (CZ)

STEEL GUITAR WIZARDS BAND (USA/FR) – Ken

Emerson, Claude Langlois & Freddie Roullette

FUNNY FELLOWS (SK)

22.00 h – Art Club

NIGHT DOBRO SESSION

Schiessl Brothers & Co (DE), Slidin' Tom

B. (DE), Julian Socha (GB), Bonzo & The

Resonators (SK), Bottleneck John (SWE),

Christian Prechtl (A), Kosta & the O' Brothers

Band (SLO/HR) a ďalší

Sobota 28. júna

10.30 h – Trojičné námestie

DOBRO NA KORZE

(koncertná pozvánka na večerný program)

Dušan Dobiáš & The Crowd (SK), Schiessl

Brothers & Co (DE)

17.00 h Kaštieľ Dolná Krupá

SATELITNÝ KONCERT

Bert Deivert and Janne Zander (USA/SWE),

Julian Socha (GB), Bonzo (SK), Slidin' Tom B

(DE) a ďalší

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Registračné číslo: A 2003/17145. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.